

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

НА ТЕМУ

«ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

Виконав: студентка 2 курсу,
групи ПТБД-21 (ст)
Спеціальності
076 Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність
Дектярєва Катерина Володимирівна

Керівник
кандидат економічних наук, доцент
кафедри підприємництва, торгівлі та
прикладної економіки
Ціжма Юрій Іванович

Рецензент
к.е.н, доцент кафедри менеджменту і
маркетингу
Коледіна Катерина Олександрівна.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ	6
1.1. Економічна сутність та класифікація ризиків як об'єкту управління в страховій компанії.....	6
1.2. Методичні основи управління ризиками страхової компанії.....	10
1.3. Сутність та особливості процесу управління ризиками страхової компанії	14
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ СГ «ТАС»	21
2.1. Організаційно-економічна характеристика показників господарської діяльності СГ «ТАС»	21
2.2. Аналіз та оцінка існуючих ризиків в СГ «ТАС».....	30
2.3. Діагностика системи управління ризиками СГ «ТАС».....	37
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ СГ «ТАС».....	39
3.1. Оптимізація процесів управління ризиками СГ «ТАС»	39
3.2. Рекомендації щодо вдосконалення процесів управління ризиками СГ «ТАС».....	41
3.3. Перспективи розвитку оптимізації управління ризиками в СГ «ТАС» ...	44
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ	48
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57
ДОДАТКИ.....	63

ВСТУП

Актуальність теми. Протягом останніх кількох років Україна пережила значну економічну нестабільність, що призвело до невизначеності та підвищених ризиків для суб'єктів господарювання. Ця ситуація загострюється введенням воєнного стану, що підкреслює важливість страхування як засобу захисту інтересів суб'єктів господарювання. У цьому контексті страхування виконує подвійну мету, забезпечуючи як безпеку, так і захист від ризиків.

На діяльність страхової компанії впливають ризики, що робить її унікальною установою, яка працює в нестабільному середовищі та бере на себе ризики інших компаній. У періоди значної макроекономічної нестабільності страхові компанії стикаються з підвищеним ризиком на ринку фінансових послуг, що проявляється в їх фінансових показниках. Ефективність страхової діяльності щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки значною мірою залежить від якості процесу управління страховими ризиками. Отже, вивчення теоретичних, методологічних і практичних аспектів управління ризиками в контексті фінансової безпеки набуває великого значення.

Питання, пов'язані з управлінням ризиками та безпекою в страховій галузі, є предметом наукових досліджень, про що свідчать наукові внески таких вчених, як Д. А. Ваніна[9], І. Герасимова [16], М. М. Єрмошенко[24], Ю.М. Клапків[28], Р. В. Пікус[36], С. С. Осадець[46], Н. В. Черкаський [51], Т. В. Яворська [53] та ін.

Водночас, незважаючи на значну кількість літератури, що стосується управління ризиками, дослідження управління ризиками в страховій галузі та його роль у забезпеченні фінансової стабільності залишається недостатньо дослідженим. Отже, існує нагальна потреба у подальшому дослідженні та перевірці конкретних аспектів, пов'язаних із цим предметом.

Метою роботи є дослідження існуючого досвіду та перспектив оптимізації процесів управління ризиками в страховій компанії.

Завдання дослідження:

- розглянути економічну сутність та класифікацію ризиків як об'єкту управління в страховій компанії;
- виокремити методичні основи управління ризиками страхової компанії;
- дослідити сутність та особливості процесу управління ризиками страхової компанії
- надати організаційно-економічну характеристику показників господарської діяльності СГ «ТАС»;
- провести аналіз та оцінку існуючих ризиків в СГ «ТАС»;
- запропонувати оптимізацію процесів управління ризиками СГ «ТАС»;
- сформулювати рекомендації щодо вдосконалення процесів управління ризиками СГ «ТАС»;
- дослідити перспективи розвитку оптимізації управління ризиками в СГ «ТАС».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, методологічних та практичних підходів щодо дослідження системи управління ризиками у страховій компанії та підвищення її ефективності.

Об'єктом дослідження є процес формування та функціонування системи управління ризиками АТ «СГ «ТАС».

Методи дослідження. В основі виконання даної роботи лежить використання таких загальнонаукових методів дослідження: логічного, діалектичного, історичного та порівняльного методів для обґрунтування наукових засад та вдосконалення понятійного апарату дослідження; методів спостереження, узагальнення, абстрагування, формалізації, аналізу та синтезу для характеристики методичних аспектів створення та функціонування системи управління фінансовою діяльністю СК. Теоретичні методи (дедуктивний, системно-структурний, структурно-функціональний аналіз) використані при визначенні особливостей сутності страхових послуг, фінансового моніторингу та документування страхової діяльності. Емпіричні методи дослідження

(порівняння, спостереження, аналіз) використовувались для виявлення закономірностей функціонування діяльності страхової компанії та її динаміки.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження становлять наукові розробки, публікації вітчизняних учених, офіційні матеріали, звітні дані підприємства. Також широко використані наукові розробки з загальної теорії страхової діяльності, аналізу окремих фінансових операцій, управління фінансами, загального менеджменту та суміжних галузей наук.

Структура роботи. Структурно робота складається зі вступу, трьох основних розділів з підрозділами, висновків та переліку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 80 стор., що включає 12 таблиць, 5 рисунків, 7 додатків. Список використаних джерел містить 57 джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ

1.1. Економічна сутність та класифікація ризиків як об'єкту управління в страховій компанії

Перш ніж обговорювати категоризацію та стандартизацію ризиків у страховій компанії, важливо зрозуміти концептуалізацію терміну «ризик». Фундаментальна проблема полягає у відсутності загальноновизнаного визначення ризику, а також у існуванні різних визначень у різних сферах знань. У широкому сенсі ризик означає схильність до небажаної, несприятливої або небезпечної події.

Згідно з українською професійною ризикологією, визначення В. В. Вітлінського можна вважати найбільш ґрунтовним і вичерпним. У ньому зазначено, що ризик – це економічна концепція, яка представляє унікальні характеристики того, як зацікавлені сторони сприймають економічні відносини, а також властиві невизначеності та конфлікти, об'єктивно присутні в процесах постановки цілей, управління, прийняття рішень, оцінки та обмежень. через потенційні загрози та невикористані можливості [10, с. 23].

На мою думку, найбільш повне трактування поняття «фінансовий ризик» представлено Д. А. Ваніною [1]. Під фінансовим ризиком у контексті страхової компанії розуміють потенційні ризики, які виникають у результаті фінансової взаємодії між страховиками, учасниками страхового ринку та іншими суб'єктами. Ці ризики пов'язані зі збором страхових премій, виплатою страхового відшкодування при настанні страхового випадку, управлінням страховими резервними фондами та іншими фінансовими операціями. Природа цих ризиків така, що важко точно передбачити майбутні доходи, і існує ймовірність зазнати втрат капіталу, а також нестабільності та неплатоспроможності через невизначені умови реалізації. Я погоджуємося з

цим визначенням, оскільки воно містить вичерпний опис фінансової діяльності, яку здійснює страхова компанія.

У найширшому розумінні фінансовий ризик, з яким стикається страхова компанія, можна концептуалізувати як ймовірність неочікуваних фінансових втрат (таких як зниження доходу або капіталу) через невизначений характер фінансових операцій компанії [12].

Досліджуючи різні погляди вітчизняних науковців на поняття «ризик», представлені в Додатку А, можна виділити ключові елементи трактування цього поняття. До них відносяться можливість відхилення від бажаної мети, ймовірність (як загроза) виснаження ресурсів, втрати прибутку або збільшення витрат, дії, що характеризуються невизначеністю, і стимулювання отримання додаткового доходу, зокрема через підприємницьку діяльність.

Таблиця 1.1

Дефініція поняття «ризик»

Аспект трактування	Зміст поняття	Автор (джерело)
1	2	3
Можливість відхилення від передбачуваної мети	«Ризик у загальному випадку слід розглядати як можливість або загрозу відхилення результатів конкретних рішень або дій від очікуваних».	С. М. Ілляшенко [27, с. 10]
	«Під ризиком треба розуміти можливість настання певної ситуації, яка може виникнути у будь-якій діяльності і може відхилитись від поставленої мети (привести до виникнення втрат або недоотримання прибутку) або залишитись незмінною»	Ю. В. Сенейко [43, с. 206]
	«Ризик – це економічне явище, що характеризує ступінь відхилення планових та фактичних показників діяльності підприємства, які могли бути спрогнозованими під час планування з певним рівнем ймовірності».	О. Р. Беднарська [5, с. 10]
Ймовірність (загроза) втрати ресурсів, недоотримання прибутків (доходів) або появи додаткових витрат	«Категорію «ризик» можна визначити як небезпеку втрати ресурсів чи недоодержання доходів порівняно з варіантом, розрахованим на раціональне використання ресурсів»	Л. І. Донець [20, с. 7]
	«Під ризиком розуміють прогнозовану векторну величину збитку, що може виникати внаслідок ухвалення рішень в умовах невизначеності та реалізації загрози»	А. О. Кошель [31]

1	2	3
Діяльність, пов'язана з подоланням невизначеності	«Ризик – об'єктивно-суб'єктивна категорія, пов'язана з подоланням невизначеності, випадковості, конфліктності в ситуації неминучого вибору, що відображає ступінь досягнення суб'єктом очікуваного результату»	В.В. Лук'янова [34, с. 22]
	«Ризик – це насамперед дія в сподіванні на щасливий кінець за принципом «пощастить – не пощастить», яка передбачає розрахунок (точний або не точний) та залежить від умов прийняття рішення»	І.В. Багрова, Т.С. Яровенко [1]

Ризик можна описати як передбачувану можливість несподіваних втрат очікуваного фінансового прибутку, активів або ресурсів у результаті непередбачуваних змін в економічних умовах або несприятливих ситуацій [25, с. 498]. Важливо визнати, що фізичні та юридичні особи вразливі до потенційних фінансових невдач у ринковому середовищі. Це не означає, що для пом'якшення таких втрат необхідні лише обережні економічні стратегії. Вкрай важливо не тільки визнавати ризики, але й оперативно оцінювати основні фактори, що сприяють несприятливим подіям, враховувати минулий згубний досвід і постійно вдосконалювати існуючу структуру економічної діяльності з метою оптимізації результатів.

Ми визначаємо ризик як схильність майбутньої події до певної невизначеності. Передбачається, що ймовірність різних результатів для цієї майбутньої події відома або оцінена. Теорія ймовірностей є математичним інструментом для розв'язування задач, пов'язаних з невизначеністю. Термін «схильність» означає, що система містить лише ризик невизначених подій, яким вона піддається (часто називають факторами ризику). Тому лише події, пов'язані з даною системою, можуть впливати на її ризик. Математично ризик – це випадкова величина – майбутній стан ринку, що відображається в грошових доходах або збитках інвестора.

Розгляд ризиків, пов'язаних із конкретними активами та зобов'язаннями, не можна проводити ізольовано. Важливо аналізувати будь-яке нове економічне рішення, наприклад інвестицію, шляхом вивчення його впливу на

загальну прибутковість і ризик сукупного портфеля активів і зобов'язань. Це тому, що характеристики портфеля в цілому можуть бути суттєво змінені можливими комбінаціями цих рішень. Портфельний підхід передбачає розгляд сукупності активів і пасивів як складових єдиного портфеля, що дозволяє ефективно аналізувати можливості та оптимізувати параметри економічного ризику. Портфель складається з активів або зобов'язань, таких як цінні папери чи інші товари, які мають параметри ризику та прибутковості, які можуть змінюватися на основі двох факторів: змін у складі портфеля (таких як продаж або обмін активів) та змін у ризик і прибутковість компонентів портфеля в результаті змін в активах, зобов'язаннях та інших умовах [42, с. 766].

Особливість страхових операцій полягає у важливості організації фінансових ресурсів і операцій, що відіграє не менш важливу роль у підтримці суспільного відтворення через управління ризиками.

Види ризиків страхової діяльності наведено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Види ризиків страхової діяльності

Група ризику	Клас ризику	Категорія ризику
Зовнішні ризики	Ризики операційного середовища	ризики стихійних лих; ризики країни; політичні ризики; нормативно-правові ризики; економічні ризики; ризики конкуренції
Внутрішні ризики	Ризики управління	ризики шахрайства; ризики неефективної організації; ризик нездатності керівництва приймати раціональні рішення; ризик неефективності системи стимулювання працівників
	Ризик організації банківських операцій	технологічний ризик; стратегічний ризик; ризик операційних або накладних витрат (ризик неефективності); ризик впровадження нових продуктів та технологій
	Фінансові ризики	ризик ліквідності; інвестиційний ризик; валютний ризик; ризик неплатоспроможності

Важливо визнати, що вплив ризиків, незалежно від їх типів і класифікацій, насамперед проявляється у фінансових втратах страховиків внаслідок дисбалансу між доходами та витратами в їх фінансових операціях. На відміну від загальних економічних ризиків, унікальна характеристика страхового ризику полягає в специфічних механізмах, за допомогою яких він генерується, що впливає з коливань розміру та просторово-часових характеристик грошових потоків у фінансових операціях.

1.2. Методичні основи управління ризиками страхової компанії

Діяльність страхових компаній як окремих економічних суб'єктів у невизначеному економічному кліматі підвищує їх сприйнятливість і вразливість до широкого спектру ризиків, тим самим підкреслюючи важливість захисту їхньої фінансової та економічної безпеки.

У теорії страхування фундаментальними поняттями є ризик і небезпека. Ризик є широким поняттям, тоді як небезпека стосується конкретних причин або джерел потенційних втрат, які впливають на величину та ймовірність ризику. Невизначеність і загроза тісно пов'язані з небезпекою, причому зв'язок між загрозою та ризиком залежить від визначення як природи загрози, так і рівня ризику, пов'язаного з її виникненням.

У сфері корпоративного управління терміни «ризик» і «невизначеність» зазвичай використовуються як синоніми. Ризик означає об'єднання ймовірностей, пов'язаних із невизначеними подіями, які можуть мати сприятливі чи несприятливі наслідки для діяльності компанії [4, с. 10].

Обсяг страхового покриття визначається характером ризику та його ймовірністю. Розглядаючи можливість страхування ризиків, важливо розрізняти страхові та нестрахові ризики. Основним завданням управління ризиками в страховій компанії є точне визначення цих ризиків для створення оптимального страхового портфеля, який мінімізує потенційні ризики. Це ґрунтується на конкретних критеріях для визначення того, чи є ризик

страховим, зокрема: ризик має бути ймовірним; ризик повинен бути непередбачуваним; на настання страхового випадку не повинні впливати страхувальник або його особисті інтереси; час і місце виникнення ризику невідомі; страховий випадок не може мати катастрофічних розмірів; і потенційні наслідки ризику можна об'єктивно оцінити[6;9].

У світлі зосередженості страхової компанії на зниженні ризиків, пов'язаних із виконанням страхових операцій, ми розглянемо класифікацію цих ризиків на основі конкретних атрибутів. Після огляду різних підходів до класифікації страхових ризиків стає очевидним, що найбільш значуща класифікація для цілей управління ризиками базується на видах діяльності, які здійснює страховик. До них належать ризики, прийняті страховиком від застрахованої сторони через договори страхування, і ризики, властиві власним операціям страховика.

Вищезазначена ситуація породжує дві сфери управління ризиками в страхових компаніях. Перший домен стосується управління страховими ризиками, які бере на себе компанія з метою зменшення майбутніх страхових виплат. Друга область передбачає управління ризиками, пов'язаними з господарською діяльністю компанії, з метою мінімізації можливих втрат в результаті необдуманих рішень.

Одночасно, якщо страхова компанія бере на себе роль андеррайтера при укладанні страхових угод у першому сценарії, вона бере на себе роль актуарія або спеціаліста з управління ризиками у другому сценарії. Ці різні ролі передбачають різні обов'язки з управління ризиками. Наприклад, коли йдеться про прийняття ризиків за договорами страхування, основною метою управління ризиками є точне визначення небезпечних ризиків і усунення тих, які потенційно можуть мати негативний вплив на майбутню діяльність компанії. Навпаки, в інших випадках головною метою управління ризиками є постійний моніторинг рівня доходів і витрат страховика, а також своєчасне коригування страхових ставок [7, с. 19].

Наявність надійної системи управління ризиками в страховій компанії, як це передбачено Директивою ЄС «Solvency II», відіграє вирішальну роль у забезпеченні фінансової та економічної стабільності страховика [10].

Процес управління ризиками в страховій галузі передбачає ідентифікацію, оцінку та впровадження стратегій для посилення оптимізації ризиків. Цей процес складається з п'яти основних етапів у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Етапи управління ризиками страховика

Етапи ризик-менеджменту	Сутність процесу
Етап1. Ідентифікація ризиків	Формування переліку несприятливих подій, які тягнуть за собою негативні зміни навколишнього середовища та визначення ризиків, яким піддається організація
Етап2. Оцінка ймовірності ризику	Оцінка ймовірності настання ризикових подій і наслідків їх реалізації
Етап3. Визначення вартості ризику	Оцінка фактичних збитків страховика, витрат на зниження величини цих збитків або витрати з відшкодування таких збитків та їх наслідків
Етап4. Окреслення методів мінімізації	Визначення й упровадження в програму управління оптимального набору методів впливу на ризики
Етап5. Моніторинг і контроль над результатами	Оцінка поточних змін ризиків, ефективності проведення заходів впливу на ризики Корекція стратегії, спостереження за станом навколишнього середовища, чинниками та джерелами впливу на нього

Враховуючи прямий зв'язок між здатністю страхової компанії ефективно вирішувати невід'ємні ризики, пов'язані з її діяльністю, та її фінансовим становищем, пом'якшення фінансових ризиків набуває критичного значення. Ця категорія ризику створює найсерйозніші наслідки для забезпечення успішного економічного зростання страхової компанії, оскільки несе в собі потенціал розмивання власного капіталу, перешкоджає перспективам розвитку та навіть призводить до банкрутства. Отже, у сфері забезпечення фінансової стабільності значна увага приділяється управлінню фінансовими ризиками.

Фінансова діяльність пов'язана з різними ризиками, які охоплюють можливість банкрутства, через що страхова компанія може стати нездатною виконувати свої зобов'язання протягом тривалого періоду. Крім того, існує

ризик фінансової ліквідності, який виникає в ситуаціях, коли швидке перетворення активів на погашення зобов'язань стає неможливим або вимагає подальших витрат. Крім того, ризик заборгованості виникає через несприятливу структуру капіталу страховика, тоді як ризик резервів стосується достатності резервних сум для гарантування фінансової стабільності [4, с. 26].

Давайте розглянемо стратегії зниження ризику, які зазвичай застосовуються в практичних застосуваннях:

- Один із методів до запобігання ризику передбачає визначення зовнішніх факторів ризику, які потенційно можуть вплинути на діяльність організації та інвестиційні рішення. Якщо такі фактори виявлені, організація може відмовитися від інвестицій у певний проект.

- Метод до управління ризиками передбачає розподіл ризиків з організацією за допомогою таких механізмів, як перестраховування або співстраховування.

- Метод до диверсифікації ризиків передбачає розподіл інвестицій між кількома надійними активами для зменшення потенційних втрат.

- Метод до визначення та локалізації джерел ризику є відносно рідкісною практикою, яка використовується, коли можливо визначити та виявити джерела ризику. У разі успішного впровадження це дозволяє визначити найбільш фінансово небезпечну стадію або сферу діяльності, що дозволяє впроваджувати ефективні заходи контролю та, зрештою, знижувати загальний рівень ризику для організації. Ця методологія переважно використовується великими корпораціями.

- Метод пом'якшення ризиків передбачає використання різноманітних адаптованих стратегій управління ризиками.

- Методи компенсації ризику – це проактивні стратегії управління, які використовуються на етапі стратегічного планування діяльності організації. Завдяки такому підходу потенційні виклики пом'якшуються шляхом створення резервів [2, с. 110].

Фінансові ризики, що впливають на фінансову безпеку страхової компанії та їх наслідки наведені в Додатку В.

1.3. Сутність та особливості процесу управління ризиками страхової компанії

Враховуючи взаємозалежність між здатністю страхової компанії ефективно вирішувати невід’ємні ризики, пов’язані зі страховими операціями, та її фінансовим становищем, пом’якшення фінансових ризиків набуває першочергового значення. Такі ризики створюють найсерйозніші наслідки для сприяння сталому зростанню страхової компанії, оскільки вони охоплюють потенційну втрату власного капіталу, можливості розвитку та можливе банкрутство [1, с. 70; 3, с. 57].

Розглянемо більш детально методи їх мінімізації.

Можливість неправильного розрахунку страхових премій, що призводить до завищення або заниження відповідної суми, називається ризиком невідповідності тарифу. Якщо страхові тарифи суттєво зростуть, це може призвести до зниження попиту на страховий продукт, що зрештою спричинить втрату страховиком своєї конкурентної позиції на ринку. І навпаки, при зниженні тарифу підвищується ймовірність збільшення страхових виплат, що потенційно може призвести до неплатоспроможності. В ідеалі страховий тариф має бути мінімізований щодо відповідальності страховика за конкретний ризик, доки виконуються всі зобов’язання та зберігаються необхідні страхові резерви.

Ризик ліквідності означає ймовірність неможливості швидко конвертувати активи в готівку для виконання фінансових зобов’язань. У контексті страхування конкретні вимоги до ліквідності визначаються ризиками, присутніми в портфелі страховика. Страховики, які мають справу з полісами високого ризику, повинні мати можливість швидко конвертувати свої активи в готівку. Отже, страховикам, які пропонують такі поліси, рекомендується мати високоліквідні активи. Щоб зменшити ризик ліквідності, страховики можуть

запроваджувати спеціальні стратегії розміщення активів та інвестування, а також використовувати такі механізми страхування, як факторинг, форфейтинг та хеджування.

Термін «ризик неплатоспроможності» стосується ймовірності того, що страхова фірма може зіткнутися з труднощами у виконанні своїх зобов'язань у встановлені терміни та в повному обсязі. І навпаки, платоспроможність вимагає, щоб страхова компанія володіла активами, які перевищують або, принаймні, дорівнюють її зобов'язанням. Неспроможність підтримувати платоспроможність може призвести до банкрутства, що підкреслює важливість швидкого визначення показників погіршення ліквідності та платоспроможності, щоб дати можливість керівництву вжити необхідних заходів для підвищення фінансової стабільності та пом'якшення ризику неплатоспроможності.

Ризик, пов'язаний зі страховим портфелем, стосується ймовірності настання страхових подій, що призведе до потенційних збитків для страховика. На цей ризик впливає склад і різноманітність страхових продуктів, які пропонує страховик, а також загальний розмір і структура портфеля. Для страхового портфеля важливо підтримувати баланс між прибутковими і збитковими видами страхування, а його розмір і склад відповідати страховим резервам компанії [3].

Керівництву СК «СГ «ТАС» необхідно здійснити ряд заходів для ефективного управління своїм страховим портфелем. Ці заходи включають визначення бажаної частки компанії на ринку для конкретних видів страхування, вдосконалення процесу андеррайтингу для прийняття страхових ризиків та створення комплексної політики перестраховування [2, с. 200].

Для мінімізації ризиків в управлінні страховим портфелем обов'язковим є виконання тактичних заходів, таких як забезпечення безперебійного збору страхових премій, здійснення контролю за страховими виплатами, активний моніторинг розміру страхових виплат і понесених збитків.

Ризик перестрашування стосується ймовірності того, що перестраховик не зможе здійснити виплату, і неадекватний рівень захисту, який забезпечує перестрашування. Про неефективність системи перестрашування можуть свідчити невідповідності між потребами компанії в передачі ризиків і фактично переданими ризиками, а також вибір збиткових методів перестрашування. Цей ризик також може виникнути, коли страхова компанія безпосередньо працює на ринку перестрашування як перестраховик. Для пом'якшення цього ризику рекомендується комплексний підхід, що включає ретельний андеррайтинг ризиків та оцінку статистичних даних щодо активів перестрашування. Управління ризиком неефективного перестрашування передбачає диверсифікацію, яка передбачає розподіл ризиків між різними страховиками та використання різноманітних форм і методів страхового захисту [4, с. 66].

Ризик неадекватних резервів стосується ймовірності сценарію, коли встановлений рівень технічних резервів недостатній для виконання зобов'язань, викладених у страхових контрактах. Ефективне управління цим ризиком передбачає врахування кількох факторів, у тому числі забезпечення того, щоб обсяг страхових резервів відповідав прийнятим страховим зобов'язанням, визначення пріоритетності використання цих коштів для виконання договірних зобов'язань, встановлення відповідних тарифних ставок для підтримки відповідних резервів та управління резервами як тимчасове доступні кошти таким чином, що відповідає принципам прибутковості, надійності, диверсифікації та ліквідності [4, с. 80].

Для пом'якшення цього ризику вкрай важливо провести всебічну оцінку поточного страхового портфеля та прогнозованих сфер діяльності разом з аналізом фінансових показників діяльності та впровадження обґрунтованого управлінського рішення на основі результатів. Крім того, цінними заходами є створення спеціального страхового резерву та забезпечення надійного перестрахового покриття.

Інвестиційний ризик стосується ймовірності неточної оцінки вартості інвестиції, що потенційно може призвести до недостатності коштів для

виконання зобов'язань щодо страхових платежів. Щоб управляти цим ризиком, страховики повинні сформулювати комплексну інвестиційну стратегію та ретельно вибрати інвестиційні варіанти та інструменти. Інвестиційна політика страхової компанії має віддавати пріоритет принципам диверсифікації, безпеки, ліквідності та прибутковості. Диверсифікація передбачає розподіл інвестиційних активів страховика за різними рівнями ризику та періодами утримання для зниження загального ризику портфеля. Зменшення ризику передбачає розподіл інвестиційних ресурсів страховика у високонадійні активи, які можуть забезпечити повне повернення інвестованих коштів.

Поняття ліквідності в страхуванні стосується здатності інвестиційних активів бути легко конвертованими в готівку для швидкого виконання зобов'язань перед страхувальниками. Прибутковість, з іншого боку, стосується розподілу інвестиційних ресурсів страховика в активи, які генерують постійний і значний дохід.

Крім того, під час здійснення інвестиційних заходів необхідно використовувати математичні методи, які дозволяють обчислити ймовірність отримання мізерного прибутку на інвестований капітал, а також оцінити рівень ризику, пов'язаного з інвестиціями [3, с. 81].

Страхові компанії використовують різні методик, що охоплюють як загальні, так і спеціальні підходи, для оцінки рівня ризику, пов'язаного зі страхуванням. Ці загальні методи охоплюють імовірнісне моделювання, математичне моделювання ситуацій, що включають конфлікт, і статистичний аналіз. Крім того, для подальшої оцінки ризиків використовуються спеціальні методи, такі як андеррайтинг, впровадження заходів раннього реагування, проведення стрес-тестування та проведення внутрішнього аудиту.

Оцінка андеррайтингу використовується для визначення точного фінансового ризику, який беруть на себе страхові компанії, зокрема щодо достатності їхніх страхових резервів. Початкові стратегії пом'якшення наслідків включають оцінку фактичного фінансового стану страховиків за нормативними показниками, встановленими Національною комісією з

фінансових послуг. Цей процес передбачає аналіз та оцінку ризиків, пов'язаних з діяльністю страховиків, що дозволяє виявити проблемні зони. Одночасно ці заходи також висвітлюють потенційні шляхи для страховиків для підвищення їх фінансової діяльності або модифікації системи управління ризиками [2, с. 220].

Управління фінансовими ризиками значною мірою залежить від впровадження стратегій мінімізації ризиків, які передбачають використання різних методів і технік для зменшення потенційних фінансових втрат. Огляд основних підходів до мінімізації фінансових ризиків наведено в Додатку Ж.

Стрес-тестування – це форма аналізу сценаріїв, яка оцінює ризики, з якими стикаються страхові компанії у разі суттєвих коригувань параметрів. Внутрішній аудит також допомагає в оцінці фінансових ризиків, таких як оперативне виявлення недостатнього рівня страхового фонду внаслідок неефективного управління доходами та витратами.

Страхові компанії беруть участь в оцінці та оцінці фінансових ризиків шляхом використання загальних методів, таких як моделювання ймовірностей, статистичний аналіз і математичне моделювання конфліктних ситуацій, а також спеціальних підходів, включаючи андеррайтинг, заходи раннього реагування, стрес-тестування та внутрішній аудит [8, с. 122].

Необхідно застосовувати комплексний підхід до управління ризиками для оптимізації ефективності. Це передбачає розгляд різних категорій ризиків у діяльності страхової компанії разом, а не окремо, а також визнаючи їхній взаємозв'язок і мінливий характер цих ризиків.

На завершальному етапі управління страховими ризиками проводиться оцінка ефективності стратегій, спрямованих на пом'якшення ризиків. Ця оцінка передбачає аналіз різних показників, таких як частота страхових подій і частка страхових виплат відносно загальної страхової суми. За цими висновками можуть бути внесені корективи до тарифної політики страховика, у тому числі із зазначенням значень понижувальних та підвищуючих коефіцієнтів страхових внесків.

Таблиця 1.4

Заходи для мінімізації фінансових ризиків у страховій діяльності

Метод пом'якшення ризиків	Опис	Приклади
Оптимізація тарифної політики	Визначення оптимальних страхових тарифів для мінімізації ризику невідповідності тарифу та збереження страхових резервів.	Аналіз та оновлення тарифів відповідно до ризикованих факторів, що впливають на страхову компанію.
Диверсифікація інвестицій	Розподіл інвестиційних активів страхової компанії між різними рівнями ризику та періодами утримання для зменшення загального ризику портфеля.	Інвестування в різноманітні класи активів, такі як акції, облігації, нерухомість тощо.
Підтримка високоліквідних активів	Забезпечення наявності активів, які можна швидко конвертувати в готівку для виконання фінансових зобов'язань у разі необхідності.	Утримання ліквідних резервів або інвестування в ліквідні фінансові інструменти.
Ретельний андеррайтинг ризиків	Оцінка фінансового ризику, який беруть на себе страхові компанії, для визначення достатності страхових резервів та прийняття адекватних страхових рішень.	Аналіз ризикованих факторів та встановлення відповідної страхової премії для визначення адекватного рівня покриття ризиків.
Стрес-тестування	Аналіз сценаріїв та оцінка ризиків, з якими стикаються страхові компанії у разі суттєвих коригувань параметрів, для визначення стійкості компанії до різних економічних умов.	Симуляція випадків фінансових криз або інших негативних подій для оцінки впливу на фінансову стійкість страхової компанії.
Внутрішній аудит	Діагностика фінансових процесів та виявлення слабких місць у системі управління ризиками для удосконалення фінансової діяльності страхової компанії.	Перевірка та аналіз бухгалтерських даних, процедур та внутрішніх контролів для виявлення можливих ризикових ситуацій.

Діяльність страхових установ включає в себе безліч ризиків, оскільки вони беруть на себе ризики інших через страхові поліси та використовують власні ресурси для покриття. Ключовим компонентом у створенні надійної системи фінансової безпеки є здатність прогнозувати та активно реагувати на потенційні загрози, які можуть призвести до криз у страхових компаніях. Це передбачає використання комплексного підходу для мінімізації фінансових ризиків.

Таким чином, управління ризиками передбачає впровадження превентивних заходів для пом'якшення потенційних загроз, прийняття обґрунтованих рішень і вжиття відповідних дій для вирішення нових ризиків, а

також визначення стратегій для зменшення або усунення фінансових ризиків з метою підвищення операційної ефективності та фінансової стабільності страхової організації.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ «ТАС»

2.1. Організаційно-економічна характеристика показників господарської діяльності СК «ТАС»

Розглянемо діяльність ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ТАС».

Організаційно-правова форма: Приватне акціонерне товариство

Ідентифікаційний код юридичної особи: 30929821

Місцезнаходження: 03117, м. Київ, проспект Берестейський, 65

Фізична особа, яка подає звітність та/або адміністративні дані до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, у випадках, коли емітент безпосередньо не подає інформацію, повинна надати такі відомості, як назва юридичної особи, ідентифікаційний код, країна реєстрації та сертифікат номер для включення до Реєстру осіб, уповноважених надавати інформаційні послуги на фондовому ринку. Ці дані відносяться до державної організації «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України», яка офіційно зареєстрована в Україні під ідентифікаційним кодом 21676262 і має сертифікат № DR/00002/ARM.

Страхова компанія «ТАС» – приватне акціонерне товариство, яке офіційно зареєстроване та здійснює свою діяльність в Україні. Визнається резидентом України та дотримується правових вимог, передбачених законодавством країни. Компанія заснована в 2001 році.

Основна діяльність: Головним напрямком діяльності Страхової компанії є надання послуг зі страхування життя. Заснована як публічна корпорація в 2001 році, компанія функціонує під юрисдикцією ліцензії на добровільне страхування життя № АВ 499974, виданої 11 січня 2010 року.

Основною метою компанії є отримання прибутку шляхом надання страхових послуг, що забезпечують захист майнових інтересів фізичних та юридичних осіб, а також здійснення фінансової діяльності відповідно до правових норм та статуту компанії.

Основна діяльність АТ «Страхова група «ТАС» зосереджена на сферах страхування, перестраховування та фінансової діяльності, пов'язаної зі створенням, розміщенням та адмініструванням страхових резервів.

Компанія займається різними формами обов'язкового, елективного страхування та перестраховування відповідно до законодавства України, маючи необхідні ліцензії. Загалом кажучи, страхова компанія пропонує широкий спектр страхових продуктів у різних категоріях, за винятком страхування життя.

АТ «Страхова група «ТАС» має ліцензії на 38 різноманітних категорій страхування, включаючи 21 дискреційний та 17 обов'язкових видів, і надає клієнтам близько 100 різноманітних страхових пропозицій.

Страхування – це практика, яка здійснюється особами в різних сферах, охоплюючи автострахування (наприклад, різні типи покриття для транспортних засобів, включаючи ОСЦПВ, Розширене ОСЦПВ, КАСКО, Зелена картка, Дорожній амулет, Єврокаско для міжнародних поїздок, а також добровільне страхування від нещасні випадки на транспорті), захист майна (включаючи комплексне страхування будинків, класичне страхування майна та страхування відповідальності власників майна), охорона здоров'я (включаючи комплексне медичне страхування, страхування від хвороби, страхування від нещасних випадків та страхування від нещасних випадків на транспорті), страхування подорожей (включаючи комплексне покриття фізичних осіб та їхніх речей під час подорожі та за кордоном, страхові поліси для отримання віз та страхування, що надається посольствами візових країн), а також спеціалізовані пропозиції, спрямовані на збільшення продажів страхових продуктів.

Страхування юридичних осіб охоплює кілька основних напрямків, серед яких захист працівників за програмами добровільного медичного страхування,

страхування від нещасних випадків, страхування від хвороби, страхування від нещасних випадків на транспорті. Крім того, страхування також використовується для захисту майна, наприклад для захисту бізнес-операцій, обладнання, виробничих потужностей і будівельних проектів. Нарешті, юридичні особи також можуть вибрати транспортне страхування для захисту від потенційних ризиків під час транспортної діяльності.

Організаційна структура наведена нижче:

Організаційна структура ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ТАС»

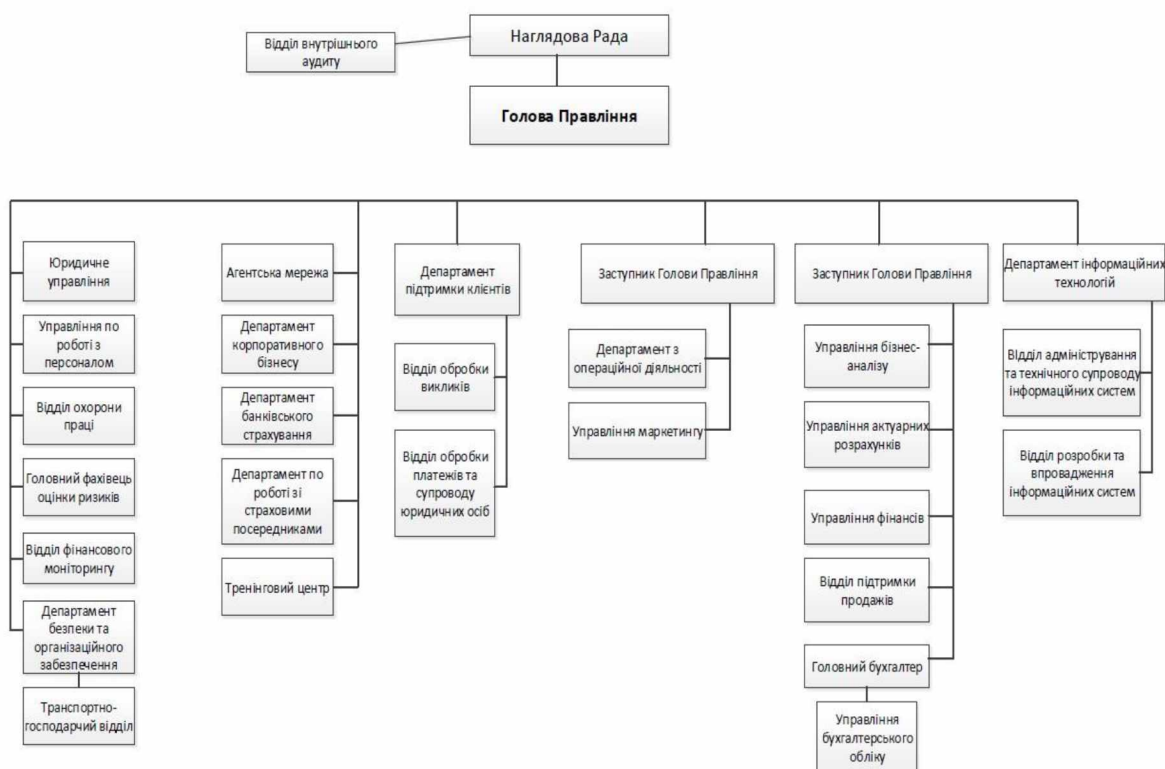

Рис 2.1. Організаційна структура ПАТ «СГ «ТАС»

Як показав аналіз бази практики, на сьогоднішній день компанія очолює рейтинг кращих страхових компаній, є лідером на вітчизняному ринку за обсягами премій і виплат (по автоцивілці і зеленим картам), з року в рік має стабільні фінансові показники.

На основі інформації, наведеної в додатках Г і Д, зокрема фінансового звіту АТ «Страхова група «ТАС», ми проведемо ретельний аналіз фінансових показників, викладених у звітності. Фінансові дані компанії за 2020-2022 роки, деталізовані у звіті про фінансові результати, можна знайти в Додатку Е.

Вивчивши дані, наведені в Додатку Е, можна зробити висновок про значне зростання чистих страхових премій АТ «Страхова група «ТАС». У 2021 році відбулося зростання на 506 361 тис. грн порівняно з 2020 роком, з подальшим зростанням на 293 309 тис. грн у 2022 році порівняно з 2021 роком. Така тенденція до зростання свідчить про позитивну траєкторію страхової діяльності компанії. Крім того, валовий обсяг підписаних премій також помітно зріс. Премії, передані на перестраховування, також демонстрували коливання.

За два роки, а саме з 2020 по 2022 роки, резерв незароблених премій суттєво зменшився. Крім того, відбулося помітне зниження темпів зміни частки перестраховиків у цьому резерві. Ці зміни свідчать про зміну загального фінансового ландшафту та потенційно означають коригування страхової галузі.

Валовий прибуток страхової компанії зазнав значного зростання між 2020 та 2022 роками. Така висхідна траєкторія валового прибутку вказує на високу ефективність і зростання страхової компанії. Крім того, варто зазначити, що в період з 2020 по 2022 роки були витрати, пов'язані зі змінами інших страхових резервів, що ще більше підкреслює динамічний характер діяльності компанії.

Після суттєвих змін ключових показників страхова компанія відчула помітне зростання прибутку з 41 933 000 грн у 2020 році до 219 772 000 грн у 2022 році, що становить різницю на 53 204 000 грн порівняно з 2021 роком. Незважаючи на витрати з податку на прибуток у загальній сумі 37 780 000 грн, 58 287 000 грн та 82 760 тис. грн у 2020-2022 роках відповідно, чистий фінансовий результат для страховика залишився позитивним.

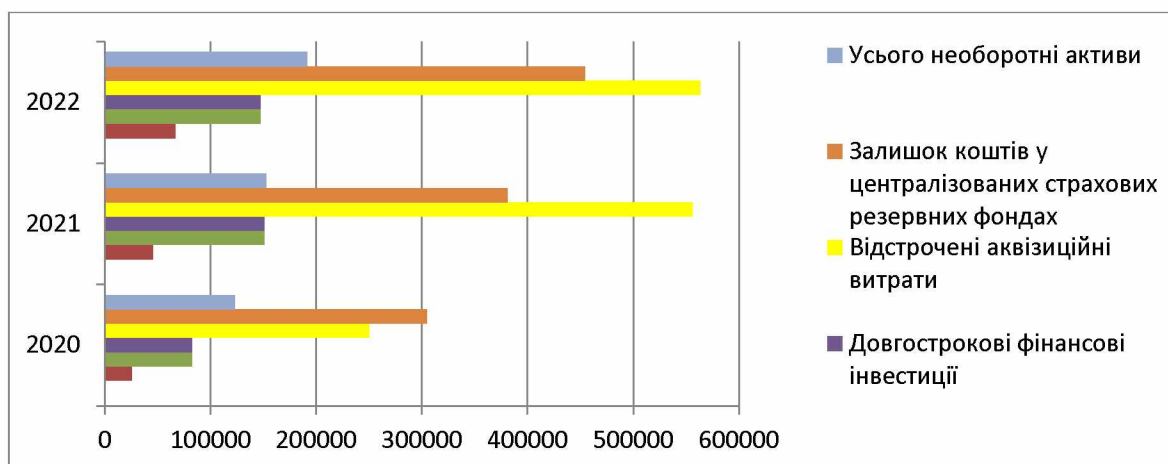
До складу необоротних активів належать нематеріальні активи, незавершене будівництво, основні засоби та відстрочені податкові активи (табл. 2.1).

Як зазначено в таблиці 2.1, склад активів у 2022 році показує значний зсув у бік необоротних активів, з переважною часткою 58%, що становить зменшення на 3,2% порівняно з попереднім роком. І навпаки, оборотні активи становили лише 42% загальних активів у 2022 році, що на 3,2% більше, ніж у попередньому році.

**Динаміка складу необоротних активів АТ «Страхова група» «ТАС»
за 2020–2022 роки**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темп приросту, %	
				2021 / 2020	2022 / 2021	2021 / 2020	2022 / 2021
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	1 3161	1083	838	-233	-245	-17,71	-22,62
Незавершені Капітальні інвестиції	26 000	46 000	66 832	+20000	+20832	+76,92	+45,29
Основні засоби	82 743	151003	147196	+68260	-3807	+82,50	-2,52
Довгострокові Фінансові інвестиції	250480	556558	563751	+306078	+7 193	+122,20	+1,29
Відстрочені Аквізиційні витрати	123024	153060	191583	+30036	+38523	-	+25,17
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	304956	381041	454665	+76085	+73624	+24,95	+19,32
Усього за розділом I	788519	1 288745	1 424865	+500226	+136120	+63,44	+10,56

Ця зміна в розподілі активів підкреслює помітну тенденцію у фінансовій структурі компанії за вказаний період. більш детального розуміння наведемо динаміку необоротних активів на рис. 2.2.

**Рис. 2.2 Структура необоротних активів підприємства протягом
2020-2022 рр.**

У категорії необоротних активів найбільше значення в балансі протягом аналізованого періоду займають довгострокові фінансові інвестиції. Ці інвестиції, які становили 22,9% балансу в 2022 році, відображають значні обсяги коштів, спрямованих на придбання цінних паперів у різних емітентів. Цей значний розподіл ресурсів на інвестиції в цінні папери безпосередньо пов'язаний з унікальною природою страхової галузі, в якій працює компанія.

Для більш детального аналізу розглянемо склад і структуру оборотних активів підприємства. До складу оборотних активів належать запаси, грошові кошти та їх еквіваленти, дебіторська заборгованість, а також інші оборотні активи, що призначені для реалізації протягом операційного циклу (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Аналіз складу та структур і оборотних активів
АТ «Страхова група» «ТАС» за 2020–2022 роки**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темп приросту, %	
				2021 / 2020	2022 / 2021	2021 / 2020	2022 / 2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Виробничі запаси	2 960	3 282	3 778	+322	+496	+10,88	+15,11
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	175297	236124	276776	+60827	+40652	+34,70	+17,22
За виданими авансами	3 806	15 672	4 040	+11866	-11632	+311,77	-74,22
з нарахованих доходів	13 477	16 144	15 454	+2 667	-690	+19,79	-4,27
Інша поточна дебіторська заборгованість	7 741	6 965	7 376	-776	+411	-10,02	+5,90
Гроші та їх еквіваленти	459825	25 562	20 443	-434263	-5119	-94,44	-20,03
Витрати майбутніх періодів	439	341	939	-98	+598	-22,32	175,37
Частка перестраховика у страхових резервах	154239	178507	188599	+24268	+10092	+15,73	+5,65
Усього за розділом II	817784	817156	1032391	-628	+215235	-0,08	+26,34

У 2022 році дебіторська заборгованість АТ «Страхова група «ТАС» становила 11,3% їх балансу. Це незначне зростання на 0,1% порівняно з попереднім роком, що свідчить про виконання боржниками компанії своїх зобов'язань. Задля більш детального уявлення наведемо структуру оборотних активів на рис. 2.3.

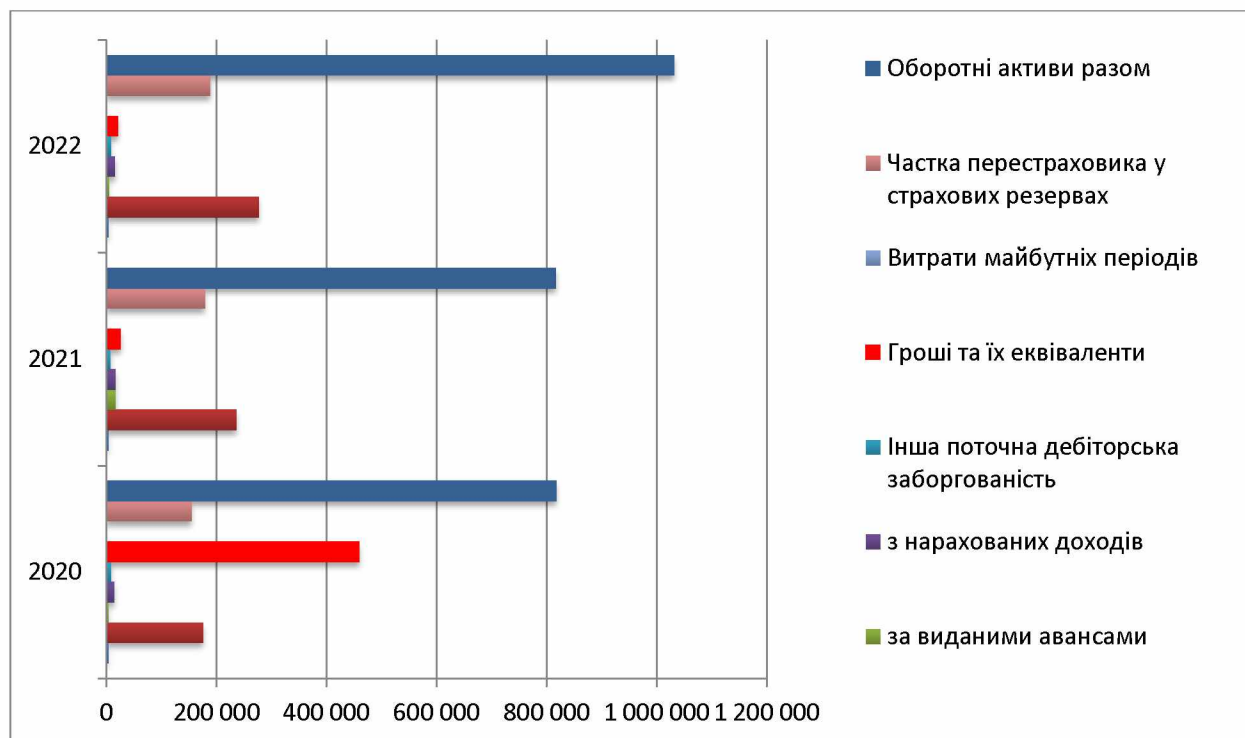

Рис. 2.3 Структура оборотних активів протягом 2020-2022 рр.

Однак це збільшення дебіторської заборгованості також супроводжується зменшенням надходжень страхових платежів. Тому важливо проаналізувати фінансові показники зобов'язань компанії, щоб краще зрозуміти їх загальний фінансовий стан. Зокрема, ми розглянемо таблицю 2.3, яка містить детальну інформацію про ці зобов'язання.

Аналіз формування та ефективності використання капіталу на сьогодні є одним з найважливіших складових фінансового аналізу, оскільки капітал виступає головним джерелом фінансування діяльності підприємства. Капітал АТ «СГ «ТАС» поділяється на власний та залучений (табл. 2.3).

Проаналізувавши фінансові показники, представлені в таблиці 2.3, можна зробити декілька висновків. Загалом ці цифри підкреслюють позитивну тенденцію зростання компанії.

**Аналіз джерел формування капіталу
АТ «Страхова група» «ТАС» за 2020–2022 роки**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис.грн.		Темп приросту, %	
				2021 / 2020	2022 / 2021	2021 / 2020	2022 / 2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Власний капітал	450 732	610931	696822	+565199	+85891	+1235,89	+14,06
Залучений капітал	1084145	1 410707	1 636 666	+326562	+225959	+30,12	+16,0
Всього	1 534 877	2 021 638	2 333 488	+486761	+311850	+31,71	+15,43

Позитивним є те, що за вказаний період відбулося зростання показника страхових резервів на 233,44 млн грн, або на 16,91%. Крім того, зросла кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги, яка у 2022 році порівняно з 2021 роком зросла на 2 349 тис. грн, що становить 5,35%.

Далі вважаємо за доцільне розглянути структуру капіталу (рис. 2.4).

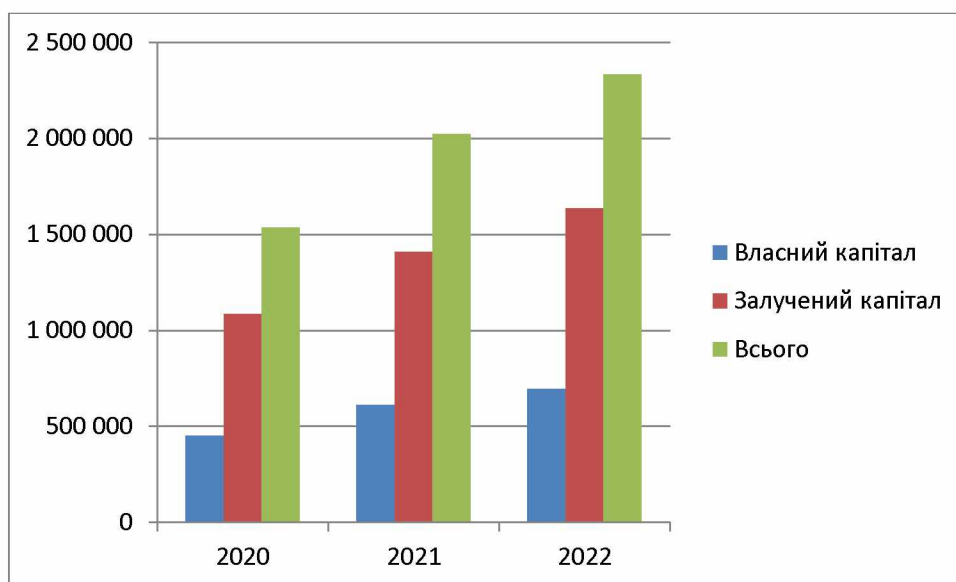

Рис. 2.4 Структура капіталу підприємства протягом 2020-2022 рр.

Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу дає змогу визначити фінансові можливості підприємства та скласти в загальній формі прогноз майбутнього фінансового стану. Власний капітал показує частину його майна, яка фінансується за рахунок власних засобів та коштів власників. Він є

основою для створення підприємства, а також виступає показником стабільності і продовження його господарської діяльності.

До складу власного капіталу АТ«Страхова група» «ТАС» належать зареєстрований капітал, додатковий капітал та нерозподілений прибуток (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

**Аналіз складу та структурим власного капіталу
АТ «Страхова група» «ТАС» за 2020–2022 роки**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис.грн.		Темп приросту,%	
				2021 / 2020	2022 / 2021	2021 / 2020	2022 / 2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Зареєстрований (пайовий) капітал	102000	102000	102000	-	-	-	-
Капітал у дооцінках	33 467	84 363	84 363	+50896	-	+152,08	-
Резервний капітал	16 190	16 397	16 397	+207	-	+1,28	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	288807	378793	454383	+89986	+75590	+31,16	+19,96
Інші резерви	10 268	29 378	39 679	+19110	+10301	186,11	35,06
Усього власний капітал	45 732	610931	696822	565199	+85891	1235,89	+14,06

По-перше, власний капітал за вказаний період становив 696 822 тис. грн. Крім того, нерозподілений прибуток за 2021-2022 роки збільшився на 75 590 тис. грн, що становить 19,96% зростання за вказаний період. На загальну суму власного капіталу негативно вплинуло збільшення непокритих збитків, які зросли з 288 807 тис. грн у 2020 році до 454 383 тис. грн у 2022 році з річними темпами зростання 31,16% та 19,96% відповідно.

2.2. Аналіз та оцінка існуючих ризиків в СГ «ТАС»

Рекомендується починати оцінку ризиків страхової фірми з проведення перевірки потенційних ризиків банкрутства за допомогою різних методологій, що є основою для розробки комплексної системи оцінки ризиків.

Для оцінювання ступеня ризику банкрутства за моделлю Давидової-Белікова використовують формулу [30]:

$$Z = 8,38 \times K_1 + 1,0 \times K_2 + 0,05 \times K_3 + 0,63 \times K_4, \quad (2.1)$$

де K_i – коефіцієнти виводяться з фінансової звітності конкретного підприємства, що аналізується, і використовуються для оцінки різних аспектів його фінансового стану, а саме:

K_1 – частка оборотних коштів по відношенню до загальної вартості активів;

K_2 – співвідношення між чистим прибутком компанії та її власним капіталом;

K_3 – частка обсягу продажу по відношенню до загальної вартості активів;

K_4 – співвідношення між чистим прибутком і собівартістю проданих товарів, виражене через коефіцієнт.

Рівень ризику банкрутства визначається значенням показника Z для підприємства. Коли оціночне значення нижче 0, ризик вважається найвищим. Якщо значення Z більше 0, але менше 0,18, ймовірність банкрутства вважається високою. Розрахункове значення від 0,18 до 0,32 вказує на середню ймовірність банкрутства. Якщо значення падає від 0,32 до 0,42, ймовірність вважається низькою. Нарешті, якщо значення Z перевищує 0,42, ймовірність банкрутства оцінюється як незначна.

Розрахуємо показники для страхової компанії «ТАС» за моделлю Давидової-Белікова:

- за 2022 рік:

$$K_1 = 641184 / 1606303 = 0,399;$$

$$K_2 = 417865 / 450732 = 0,927;$$

$$K_3 = 1473689 / 1606303 = 0,917;$$

$$K_4 = 417865 / 165526 = 2,52;$$

$$Z = 8,38 * 0,399 + 0,927 + 0,054 * 0,917 + 0,63 * 2,52 = 5,908.$$

- за 2021 рік:

$$K_1 = 817156 / 2105901 = 0,388;$$

$$K_2 = 256353 / 610931 = 0,420;$$

$$K_3 = 967328 / 2105901 = 0,459;$$

$$K_4 = 256353 / 206278,4 = 1,2428;$$

$$Z = 8,38 * 0,388 + 0,420 + 0,054 * 0,459 + 0,63 * 1,2428 = 4,479.$$

Згідно з моделлю Давидової-Белікова, страхова компанія демонструє мінімальну ймовірність банкрутства.

Формула розрахунку п'ятифакторної моделі Е. Альтмана має вигляд:

$$Z = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + 0,999x_5, \quad (2.2)$$

де x_1 – частка власного оборотного капіталу суб'єкта господарювання по відношенню до його загальних активів;

x_2 – частка доходів, які були збережені та реінвестовані в межах компанії, по відношенню до її загальних активів;

x_3 – взаємозв'язок між доходами та процентними платежами за активами;

x_4 – частка активів, якими володіє компанія, по відношенню до її боргів;

x_5 – зв'язок між чистим прибутком і активами.

Щоб оцінити ймовірність банкрутства, розрахований індекс порівнюється з його ключовим пороговим значенням.

Розрахуємо показники для страхової компанії СГ «ТАС» за методикою Альтмана:

- за 2022 рік:

$$x_1 = (\text{ф. 1, р. 1195} - \text{р. 1695}) / \text{ф. 1, р. 1300} = (641184 - 71426) / 1606303 = 0,355;$$

$$x_2 = \text{ф. 2, р. 2350 (2355)} / \text{ф. 1, р. 1300} = 108281 / 1606303 = 0,067;$$

$$x_3 = \text{ф. 2, р. 2290 (2295)} / \text{ф. 1, р. 1300} = 166568 / 1606303 = 0,104;$$

$$x_4 = \text{ф. 1, р. 1495} / (\text{ф. 1, р. 1595} + \text{р. 1695}) = 450732 / (1084145 + 71426) = 0,39;$$

$$x_5 = \text{ф. 2, р. 2000} / \text{ф. 1, р. 1300} = 0;$$

$$Z = 1,2*0,355 + 1,4*0,067 + 3,3*0,104 + 0,6*0,39 + 0,999*0 = 1,097.$$

- за 2021 рік:

$$x_1 = (\text{ф. 1, р. 1195} - \text{р. 1695}) / \text{ф. 1, р. 1300} = (817156 - 84263) / 2105901 = 0,348;$$

$$x_2 = \text{ф. 2, р. 2350 (2355)} / \text{ф. 1, р. 1300} = 4153 / 2105901 = 0,002;$$

$$x_3 = \text{ф. 2, р. 2290 (2295)} / \text{ф. 1, р. 1300} = 41933 / 2105901 = 0,020;$$

$$x_4 = \text{ф. 1, р. 1495} / (\text{ф. 1, р. 1595} + \text{р. 1695}) = 610931 / (1410707 + 84263) = 0,409;$$

$$x_5 = \text{ф. 2, р. 2000} / \text{ф. 1, р. 1300} = 0;$$

$$Z = 1,2*0,348 + 1,4*0,002 + 3,3*0,020 + 0,6*0,409 + 0,999*0 = 0,7318.$$

На основі отриманих результатів ми встановлюємо ймовірність неплатоспроможності перевіреної фірми, використовуючи спеціалізований захід (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Шкала визначення стану підприємства за моделлю Е. Альтмана [31]

Розраховані значення критерію(індексу)	Ймовірність банкрутства
1,8	Дуже висока
1,81–2,6	Висока
2,61–2,9	Низька
2,91–3,0	Дуже низька

Згідно з моделлю Альтмана, аналізована страхова компанія вважається неплатоспроможною як у 2021, так і в 2022 роках. Важливо визнати, що ця модель застаріла і може неточно відображати фінансовий стан вітчизняних компаній.

Тому для отримання більш точного зображення рекомендується використовувати альтернативні підходи.

Так, модель Таффлера має наступний вигляд [32]:

$$Z = 0,53x_1 + 0,13x_2 + 0,18x_3 + 0,16x_4, \quad (2.8)$$

де x_1 – прибуток до виплат / поточні зобов'язання;

x_2 – поточні активи / зобов'язання;

x_3 – поточні зобов'язання / загальна вартість активів;

x_4 – виручка від реалізації / загальна вартість активів.

Розрахуємо показники для страхової компанії СГ «ТАС» за моделлю Таффлера:

- за 2019 рік:

$$x_1 = 417865 / 71426 = 5,85;$$

$$x_2 = 641184 / (1084145 + 71426) = 0,555;$$

$$x_3 = 71426 / 1606303 = 0,044;$$

$$x_4 = 0;$$

$$Z = 0,53 * 5,85 + 0,13 * 0,555 + 0,18 * 0,044 + 0,16 * 0 = 3,18.$$

- за 2018 рік:

$$x_1 = 256353 / 84263 = 3,042;$$

$$x_2 = 817156 / (1410707 + 84263) = 0,55;$$

$$x_3 = 84263 / 2105901 = 0,04;$$

$$x_4 = 0;$$

$$Z = 0,53 * 3,042 + 0,13 * 0,555 + 0,18 * 0,044 + 0,16 * 0 = 1,692.$$

З огляду на те, що значення перевищують 0,3, страхова компанія демонструє багатообіцяючий потенціал для виходу з неплатоспроможності.

Ще однією методикою визначення ймовірності банкрутства є модель Мартиненка, яка має наступний вигляд:

$$K_{іб} = 1,0K_{лш} + 3,33K_a + 5,71K_{рвк}, \quad (2.9)$$

де $K_{лш}$ – коефіцієнт поточної ліквідності; K_a – коефіцієнт автономії;

$K_{рвк}$ – коефіцієнт рентабельності власного капіталу.

Розрахуємо показники для страхової компанії «ТАС» за моделлю Мартиненка для 2022 року:

$$K_{16} = 1*9,73 + 3,33*0,281 + 5,71*0,20 = 11,81.$$

Відповідно до моделі Мартиненка страхова компанія має мінімальну ймовірність банкрутства. Таблиця 2.6 ілюструє критерії, які використовуються для оцінки стану підприємства за цією моделлю.

Таблиця 2.6

Шкала визначення стану підприємства за моделлю Мартиненка

Показники	2021 рік	2022 рік
Коефіцієнт загальної ліквідності (Коефіцієнт покриття)	12,25	9,81
Коефіцієнт поточної ліквідності (Коефіцієнт швидкої ліквідності)	12,16	9,73
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	6,89	0,31
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	н/д	0,20
Коефіцієнт автономії	н/д	0,281

Далі розглянемо модель Р. Ліса [33]:

$$Z = 0,063x_1 + 0,092x_2 + 0,057x_3 + 0,001x_4, \quad (2.10)$$

де x_1 – відношення оборотного капіталу до всіх активів;

x_2 – відношення прибутку від реалізації до всіх активів;

x_3 – відношення нерозподіленого прибутку до всіх активів;

x_4 – відношення власного капіталу до позичкового капіталу.

Розрахуємо показники для страхової компанії «ТАС» за моделлю Ліса:

- за 2022 рік:

$$x_1 = 641184 / 1606303 = 0,399;$$

$$x_2 = 417865 / 1606303 = 0,2601;$$

$$x_3 = 108281 / 1606303 = 0,067;$$

$$x_4 = 450732 / (1084145 + 71426) = 0,39;$$

$$Z = 0,063*0,399 + 0,092*0,2601 + 0,057*0,067 + 0,001*0,39 = 0,053.$$

- за 2018 рік:

$$x_1 = 817156 / 2105901 = 0,388;$$

$$x_2 = 256353 / 2105901 = 0,122;$$

$$x_3 = 4153 / 2105901 = 0,002;$$

$$x_4 = 610931 / (1410707 + 84263) = 0,409;$$

$$Z = 0,063 * 0,388 + 0,092 * 0,122 + 0,057 * 0,002 + 0,001 * 0,409 = 0,036.$$

Якщо значення $Z < 0,037$ – висока ймовірність банкрутства; $Z = 0,037$ – граничне значення; $Z > 0,037$ – низька ймовірність банкрутства.

Відповідно до моделі Ліса, ймовірність банкрутства для 2022 року мінімальна, а для 2021 року вона наближається до порогу. Це свідчить про те, що у 2022 році страхова компанія запровадила відповідні стратегії управління ризиками, що призвело до зниження ймовірності банкрутства.

Також проведемо оцінку ризику банкрутства за моделлю Г. Спрінгейта:

$$Z = 1,03x_1 + 3,07x_2 + 0,66x_3 + 0,4x_4, \quad (2.11)$$

де x_1 – частка оборотного капіталу в структурі активів;

x_2 – відношення чистого прибутку до виплати податків і відсотків до сукупних активів;

x_3 – відношення чистого прибутку до виплати відсотків до поточних зобов'язань;

x_4 – відношення доходу від реалізації продукції до сукупних активів.

Розрахуємо показники для страхової компанії «ТАС» за моделлю Спрінгейта:

- за 2022 рік:

$$x_1 = 641184 / 1606303 = 0,399;$$

$$x_2 = 166568 / 1606303 = 0,104;$$

$$x_3 = 166568 / (1084145 + 71426) = 0,144;$$

$$x_4 = 0,2601;$$

$$Z = 1,03 * 0,399 + 3,07 * 0,104 + 0,66 * 0,144 + 0,4 * 0,2601 = 0,929.$$

за 2021 рік:

$$x_1 = 817156 / 2105901 = 0,388;$$

$$x_2 = 41933 / 2105901 = 0,020;$$

$$x_3 = 41933 / (1410707 + 84263) = 0,028;$$

$$x_4 = 0,122;$$

$$Z = 1,03*0,388 + 3,07*0,020 + 0,66*0,028 + 0,4*0,122 = 0,528.$$

Відповідно до моделі Спрінггейта, якщо значення Z менше 0,862, вважається, що підприємство має потенціал до банкрутства. Якщо Z дорівнює 0,862, це вважається пороговим значенням ймовірності банкрутства. Якщо Z більше 0,862, ймовірність банкрутства відсутня. Таким чином, виходячи з моделі, компанія була під загрозою банкрутства в 2018 році, але вважається, що не має ризику банкрутства в 2019 році.

Після проведення аналізу переважаючих іноземних підходів до оцінки ймовірності банкрутства стає очевидним, що їх головна перевага полягає в їх простих методах розрахунку та їх застосовності до зовнішнього діагностичного аналізу. Наприклад, п'ятифакторна модель Е. Альтмана охоплює різноманітні аспекти економічної діяльності компанії, що дозволяє динамічно прогнозувати зміни фінансової стабільності та інтерпретувати загальний показник. І навпаки, модель Г. Спрінггейта гарантує рівень похибок прогнозу не більше 10%, забезпечуючи тим самим задовільний рівень точності прогнозування ймовірності банкрутства.

Методологія багатовимірного аналізу, запропонована Міністерством фінансів України для оцінки фінансового стану бізнесу, є ключовим аспектом, який слід розглянути. Цей підхід, який називають багатокритеріальною моделлю для виявлення фінансових криз, базується на методології, керованій коефіцієнтами. Він дає можливість розрахувати інтегральний показник, який оцінює фінансовий стан на основі певної сукупності окремих показників (коефіцієнтів). Точність виявлення загроз та вибір відповідних діагностичних індикаторів є ключовими факторами забезпечення достовірності оцінки економічної безпеки підприємства та визначення необхідних профілактичних заходів.

2.3. Діагностика системи управління ризиками СГ «ТАС»

Далі ми перераховуємо потенційні страхові ризики, які можуть проявлятися, включаючи, але не обмежуючись цим: невизначеність щодо майбутніх фінансових обставин, потенційна відсутність інвестиційного доходу, неотримання страхових премій або прогнозованих прибутків від операційної діяльності, інфляційний ризик, системна вразливість, і проблеми з ліквідністю.

Побудуємо карту ризиків (рис. 2.5) на основі даних табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Дані для побудови карти ризиків

№ ризику	Вид ризику	Імовірність ризикової події	Можливі втрати, тис. грн./рік
P1	Невизначеність фінансового стану у майбутньому	0,6	780
P2	Потенційна можливість недоотримання інвестиційного доходу	0,15	108
P3	Ненадходження страхових премій, не отримання прогнозованого прибутку від діяльності	0,10	610
P4	Інфляційний ризик	0,2	124
P5	Системні ризики	0,1	20
P6	Ризик ліквідності	0,15	85

Потенційні втрати на карті класифікуються за чотирма різними категоріями, а саме мінімальні (0-250), середні (250-500), значні (500-750) і максимальні (750-1000). Подібним чином, ймовірність ризику також класифікується на чотири групи, зокрема, мінімальна (0-0,25), середня (0,25-0,5), значна (0,5-0,75) і максимальна (0,75-1,0).

У цьому сценарії відсутність визначеної верхньої межі ризику підвищує рівень невизначеності щодо майбутньої фінансової ситуації (P1), перевищуючи критичний поріг. Вкрай важливо оцінити та розглянути стратегії пом'якшення або передачі таких ризиків, оскільки ті ризики, що падають нижче порогу, вважаються керованими з операційної точки зору.

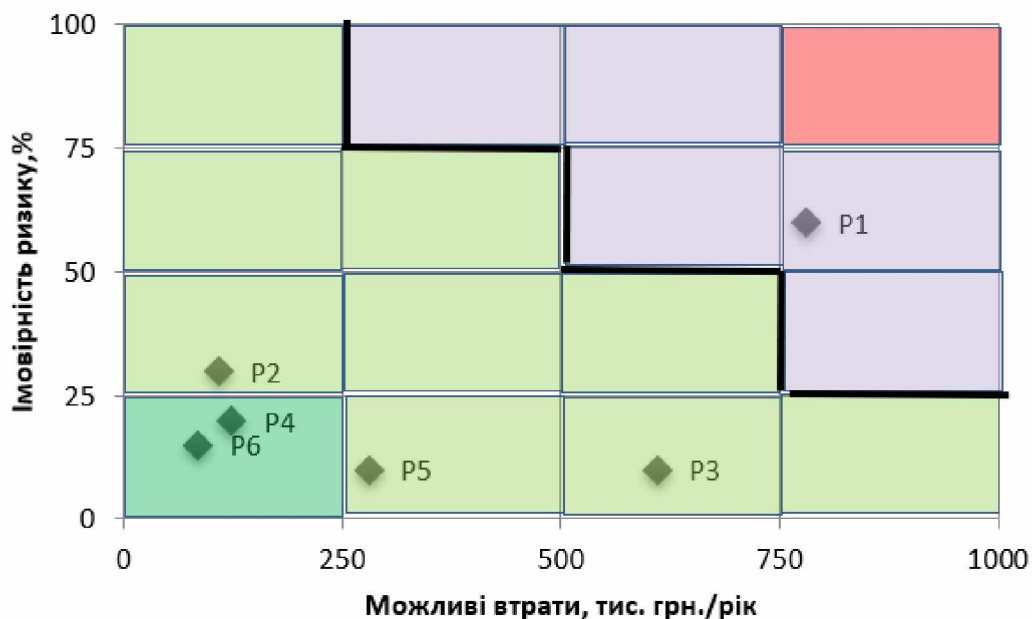

Рис. 2.5 Карта ризиків страхової компанії класифікує ризики за 4 основними категоріями: максимальні, значні, середні або прийнятні і мінімальні.

Важливість карти ризиків організації полягає не в точному кількісному визначенні впливу чи ймовірності окремих загроз, а скоріше в порівняльному позиціонуванні різних загроз та їх близькості до встановленого порогу толерантності до ризику. Основна мета плану дій полягає в тому, щоб розробити стратегію пом'якшення ризиків, які вважаються нестерпними, зміщуючи їх до більш прийнятних рівнів у спектрі допустимого ризику.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТРАХОВІЙ КОМПАНІЇ СГ «ТАС»

3.1. Оптимізація процесів управління ризиками СГ «ТАС»

Тактика, зосереджена на зниженні та управлінні ризиками, передбачає розподіл фінансових інвестицій фірми відповідно до встановлених інструкцій і розподіл ресурсів компанії відповідно до їхньої надійності та легкості конвертації в готівку.

Методи, які використовуються для оптимізації операційних ризиків, охоплюють ідентифікацію та встановлення прийнятних рівнів таких ризиків разом із встановленням лімітів. Крім того, юридичний нагляд за діяльністю, включаючи виконання страхових контрактів та інших відповідних документів, є важливим для моніторингу та пом'якшення операційних ризиків. Крім того, потенційна передача операційних ризиків зовнішнім особам, наприклад, через угоди про співстрахування, є життєздатною стратегією, яку слід розглянути [2, с. 130].

Розгляд потенційної девальвації через коливання курсу іноземної валюти можна врахувати, коли активи відповідають зобов'язанням, деномінованим в іншій валюті.

Ризик комплаєнсу можна зменшити шляхом впровадження спеціальних інструкцій щодо розподілу активів та інвестицій. Використання похідних інструментів також може допомогти в управлінні ризиком, особливо коли існують відмінності в графіках платежів за активами та зобов'язаннями, незважаючи на пов'язані з цим ризики. У таких ситуаціях надзвичайно важливо дотримуватися встановлених інвестиційних протоколів. Інструменти моніторингу, такі як стрес-тести, можна використовувати для оцінки фінансової стабільності організації щодо змін у співвідношенні страхових активів і зобов'язань та умов їх виплати. Крім того, інвестиційні рекомендації повинні

враховувати потенційний ризик недостатнього покриття активів для конкретних зобов'язань.

Зниження процентного ризику можна досягти шляхом стратегічної диверсифікації інвестицій. Важливо провести комплексну оцінку інвестицій компанії за участю багатьох незалежних експертів, щоб ефективно керувати цим ризиком. У деяких юрисдикціях оцінка має відповідати суворим методам, таким як використання нижчої з двох оцінок: вартості або поточної ринкової вартості активів на балансі. Щоб мінімізувати ризики, пов'язані з похідними фінансовими інструментами, обмеження щодо типів і обсягів транзакцій можуть бути введені через законодавчі або нормативні вимоги, а також через заходи внутрішнього контролю в рамках політики компанії. Удосконалення внутрішнього контролю, навчання персоналу, який бере участь у цих операціях, і забезпечення належного нагляду за цими інструментами є ключовими кроками для зменшення потенційних ризиків.

Наступна категорія включає нетехнічні ризики. Особливий інтерес представляє управлінський ризик, який можна пом'якшити шляхом призначення на керівні посади осіб із значним рівнем надійності та професійного досвіду, а також значного професійного досвіду. Впровадження постійних механізмів внутрішнього контролю допоможе зменшити цей ризик. Проте повне викорінення цього ризику недосяжне. Для сприяння зменшенню ризиків державним наглядовим органам вкрай необхідно брати участь у взаємному обміні інформацією щодо поведінки менеджерів і директорів у міжнародних страхових організаціях.

Одним із життєздатних підходів до пом'якшення потенційних ризиків, пов'язаних із наданням гарантій зовнішнім сторонам, є впровадження суворих інструкцій, які забороняють надання таких гарантій організаціям за межами страхової галузі та страховим компаніям, не пов'язаним з однією материнською організацією. Для надання фінансових гарантій страховим компаніям у межах ідентичного корпоративного конгломерату може знадобитися дозвіл від відповідного регуляторного органу.

Наявність кількох ділових партнерів можна розглядати як ефективний захід для пом'якшення потенційної загрози несплати зовнішніми суб'єктами, такими як компанії перестраховування, компанії співстраховування та страхові посередники. Щоб захиститися від ризику несплати з боку страхових посередників, доцільно використовувати гарантії платежів у формі цінних паперів.

Ефективність заходів, спрямованих на пом'якшення загального бізнес-ризиків, обмежена через різноманітний і складний характер залучених компонентів ризику. Усунути ці ризики звичайними методами є складним завданням. Органи державного нагляду зазвичай отримують уявлення про необхідні запобіжні заходи через поступовий процес на досвіді.

3.2. Рекомендації щодо вдосконалення процесів управління ризиками СГ «ТАС»

Процес управління фінансовою стійкістю страхової компанії з урахуванням різноманітних ризиків складається з кількох ключових етапів. По-перше, починається етап цілепокладання, на якому компанія встановлює свої цілі щодо підтримки фінансової стабільності. Після цього другий етап передбачає виявлення, аналіз та оцінку джерел ризику. Додатково визначаються наслідки цих ризиків. Після того, як ризики ретельно оцінені, починається третій етап, який зосереджується на розробці ефективних заходів для забезпечення фінансової стабільності. Нарешті, четвертий етап передбачає постійний моніторинг, контроль та аналіз впроваджених заходів, усі з яких спрямовані на управління фінансовою стабільністю страхової компанії з урахуванням ризиків.

На початковому етапі впровадження моделі управління фінансовою стабільністю, яка враховує різні ризики, стає обов'язковим визначення пріоритетності певних дій. Ці дії включають досягнення сприятливої рівноваги між максимізацією прибутковості та підтриманням стабільності бізнесу та

фінансової безпеки. Крім того, необхідно докладати зусиль для вивчення стратегій, спрямованих на мінімізацію ризику, одночасно встановлюючи контрольні показники, які можуть збільшити прибутки навіть у нестабільному зовнішньому середовищі. Крім того, надзвичайно важливим стає про активне запобігання будь-яким фінансовим ускладненням, які можуть виникнути, та забезпечення збереження ресурсів або досягнення очікуваного доходу (прибутку) шляхом впровадження обґрунтованих рішень.

На другому етапі компанія починає процес виявлення, аналізу та оцінки різних факторів, які потенційно можуть вплинути на ризик. Крім того, вкрай важливо контролювати та керувати ростом і розвитком бізнес-напрямків в організації.

Комплексний аналіз ризиків передбачає ретельне виявлення та оцінку як зовнішніх, так і внутрішніх факторів ризику, які впливають на виникнення та загострення ризикованих ситуацій. Це також передбачає оцінку конкретних умов ризику, беручи до уваги потенційні збитки та визначаючи порогові значення прийнятності для цих збитків. Крім того, аналіз охоплює визначення територій, де ці фактори ризику є найбільш поширеними, що залежить від пріоритетності їхніх стратегій пом'якшення.

Основна увага цього підходу зосереджена на проведенні якісного аналізу ризику. Цей процес передбачає визначення походження та причини ризику, визначення потенційних сфер, де можуть виникнути ризики, і розгляд усіх різних типів ризиків, які можуть виникнути. Крім того, це передбачає оцінку фактичних переваг і недоліків, які можуть виникнути в результаті прийняття управлінських рішень, які пов'язані з ризиком.

У процесі якісного аналізу надзвичайно важливо не лише виявити та розпізнати всі форми ризиків, які становлять потенційну загрозу загальній фінансовій стабільності страхової компанії, але й визначити та оцінити потенційні збитки, які можуть виникнути як наслідок цих ризикованих подій (як представлено в таблиці 3.1).

Класифікація факторів ризику та сценаріїв стрес-тестування страхової компанії

Група ризиків	Фактори ризику	Сценарії стрес-тестування
Страхові ризики	Ризик недостатності страхових премій та страхових резервів, катастрофічний ризик, ризик розірвання договорів страхування, ризик зростання витрат та ведення справи	Коливання частоти середньогорозміру і терміну виплати страхових відшкодувань; зміна рівня страхових виплат; коливання частки достроково припинених страхових договорів; неточне прогнозування Катастрофічних подій.
Ринкові ризики	Ризик зміни процентних ставок, фондовий ризик, майновий ризик, ризик спреду, валютний ризик, ризик концентрації, ризик неліквідності премій.	Коливання ринкової вартості акцій; коливання дохідності державних цінних паперів; коливання валютних курсів; коливання різниці в дохідності між корпоративними облігаціями та державними облігаціями; коливання ринкових цін на нерухомість; зміни рівня диверсифікації портфеля активів.
Кредитні ризики	Ризик дефолту контрагентів (банки, страхові компанії, клієнти)	Зниження кредитного рейтинг у перестраховиків; погіршення кредитоспроможності інших контрагентів та посередників; невиконання зобов'язань Перестраховиками та боржниками
Операційні ризики	Ризик, що виникає в результаті неадекватних чи невдалих внутрішніх процесів, або в результаті дій персоналу, або в результаті певних Зовнішніх подій.	Помилка при розрахунку тарифу чи розміру необхідного обсягу резервів; випадки страхового шахрайства; зниження рівня довіри Страхувальників до страховиків.

Щоб сприяти успішному проведенню стрес-тестування та зменшити ризики для вітчизняних страхових компаній, дуже доцільно побудувати та запровадити автоматизовану платформу. Ця платформа замінить трудомісткі ручні обчислення точних показників, тим самим усуваючи будь-яку можливість для суб'єктивної оцінки або людської помилки. Використовуючи цю платформу, можна було б ретельно оцінити ризики, які можуть вплинути на фінансову надійність страхових компаній. Крім того, це дало б змогу ретельно оцінити ступінь, до якого фактори стресу можуть вплинути на фінансовий стан окремих страхових компаній або навіть більш широкого страхового ринку в цілому.

Результати якісного аналізу відіграють вирішальну роль у інформуванні процесу кількісного аналізу. Розраховуючи ймовірність виникнення ризикових подій і присвоюючи чисельні значення їх потенційним впливам, кількісний аналіз забезпечує детальне розуміння як окремих ризиків, так і ефективності запропонованих рішень. Це передбачає кількісну оцінку ризиків, пов'язаних із конкретними подіями, а також потенційних результатів реалізації певних стратегій.

Третій і четвертий етапи процесу передбачають вибір плану дій і впровадження методів мінімізації потенційних ризиків. Згодом виконується певний набір дій, щоб зменшити ймовірність загрози фінансовій стабільності.

Вплив методів зменшення ризику на зменшення ризику може відрізнятися залежно від конкретного контексту. Завдяки послідовному застосуванню надійних стратегій управління ризиками страхові компанії можуть підвищити свою фінансову стійкість і мінімізувати ймовірність погіршення фінансового стану.

3.3. Перспективи розвитку оптимізації управління ризиками в СГ «ТАС»

Очевидно, що СГ «ТАС» має конкурентну перевагу, і першочергова увага керівництва має бути зосереджена на збереженні цієї переваги, незважаючи на обмеження поточних фінансових ресурсів. Фінансовий стан компанії можна вважати нижчим, що призводить до недостатньої конкурентоспроможності через внутрішні фактори, такі як недостатня ліквідність і не до використання ресурсів. Конкурентоспроможний підхід компанії полягає в дослідженні різних варіантів, збереженні децентралізованої структури контролю та час від часу приховуванні потенційної інформації.

Таким чином, СГ «ТАС» зберігає домінуючу позицію на ринку, що вимагає стратегічних дій для підтримки цього статусу лідера. Після ретельного вивчення галузі та конкурентного середовища стає очевидним, що існуючі

компанії зараз стикаються з мінімальним ризиком від потенційних нових учасників.

Підвищення конкурентоспроможності бізнесу передбачає спрямування його зусиль на задоволення потреб споживачів, підвищення якості продукції, прийняття інноваційних стратегій, оптимізацію використання ресурсів (включаючи людські), покращення умов праці та врахування різноманітних інших факторів. Слід приділити особливу увагу людським ресурсам як вирішальному визначальному фактору продуктивності та конкурентоспроможності. Незважаючи на те, що існують загальні методи підвищення конкурентоспроможності компанії, конкретні підходи, що застосовуються, мають бути пристосовані до галузі компанії, організаційної структури та інших відповідних факторів.

Для вдосконалення страхових пакетів розроблено наступні напрямки:

1. Низька частка ринку продукту пояснюється тим, що споживачі просто не знають про його існування. З цієї причини необхідно приділяти більше уваги інформації та розробляти рекламні буклети, плакати та рекламні ролики.

2. Провести відкриту презентацію продукту, розповісти про основні договірні умови та переваги.

3. Проведення кампанії для своїх клієнтів, з якими компанія співпрацює за іншими договорами. Це може бути знижка або розіграш цінних подарунків.

4. Провести сімейний конкурс і укласти договір. Запросіть на свято всіх мешканців, розробіть конкурси та приготуйте частування для гостей. Головним призом цієї відпустки повинен стати договір страхування житла з найкращими умовами. Перед святом розробіть рекламні постери, щоб охопити якомога більше людей.

5. Такі заходи сприяють формуванню позитивної думки громадськості про підприємство. А ще це чудова можливість «обійти» конкурентів.

Розроблено алгоритм стратегії роботи з ризиками у АТ «Страхова група «ТАС».

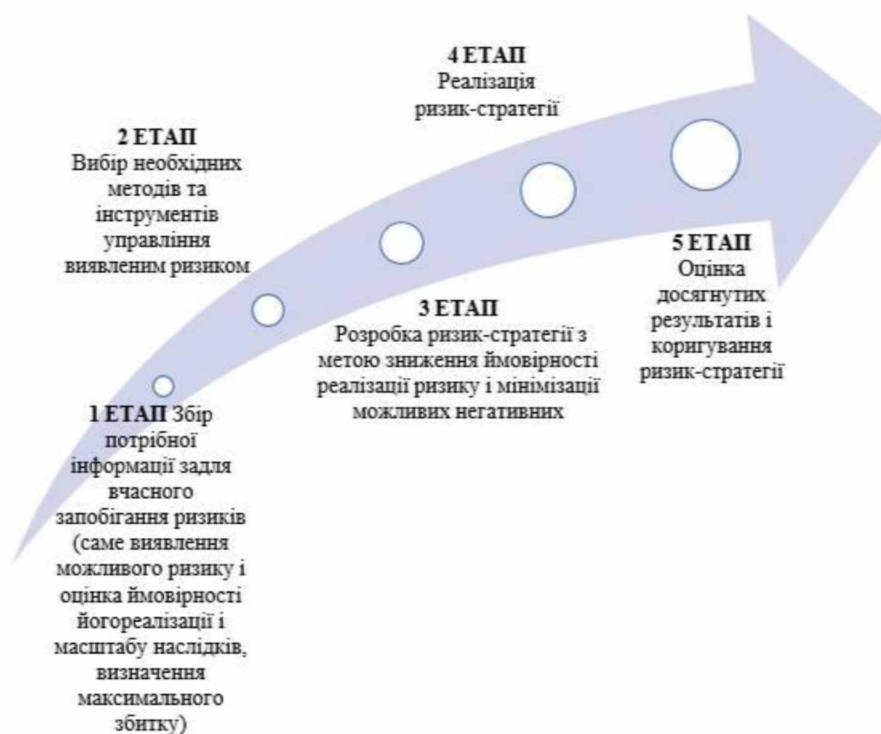

Рис 3.1. Алгоритм стратегії роботи з ризиками у АТ «Страхова група «ТАС».

Основні принципи, що керують стратегіями управління ризиками в страхових компаніях, охоплюють максимізацію прибутку, досягнення оптимальної волатильності результату, досягнення оптимальної ймовірності бажаних результатів і досягнення балансу між прибутком і ризиком.

Подальші кроки алгоритму ризик-менеджменту страхової компанії передбачають реалізацію обраної стратегії ризиків, оцінку досягнутих результатів і, за необхідності, вжиття коригувальних заходів.

Розроблений алгоритм має універсальну застосовність і може бути використаний в управлінні ризиками не тільки в страховій галузі, але й у різних інших сферах діяльності.

Зменшення ризиків, пов'язаних з похідними фінансовими інструментами, можна досягти шляхом накладення законодавчих обмежень і нормативних вимог щодо типів і обсягів операцій, а також запровадження відповідних

обмежень у внутрішніх адміністративних документах компанії. Крім того, впровадження механізмів внутрішнього контролю, навчання персоналу та вміле використання цих інструментів дозволить ефективно зменшити потенційні ризики.

Поточні стратегії пом'якшення звичайних бізнес-ризиків обмежені у своїй ефективності через складний і багатогранний характер цих ризиків, що робить їх складним для повного усунення традиційними методами. З плином часу стає очевидним, які профілактичні заходи необхідні для усунення цих ризиків.

Обговорюючи стратегії пом'якшення ризику, важливо розглядати перестраховування як ключовий компонент системи управління ризиками при оцінці фінансової надійності страхової компанії. Для підтримки платоспроможності страховики повинні дотримуватись нормативних вимог щодо співвідношення страхових активів і зобов'язань. Страховики, які мають зобов'язання, що перевищують їхню платоспроможність та існуючі резерви, зобов'язані захистити себе від ризику дефолту шляхом перестраховування своїх зобов'язань.

РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ

Впровадження заходів з охорони праці в досліджуваній страховій компанії починається із створення комплексної системи управління охороною праці. У всій організації, включаючи кожен відділ та окрему робочу станцію, умови праці ретельно розроблені відповідно до відповідних правових норм. Крім того, гарантується неухильне дотримання законодавства щодо прав працівників у сфері охорони праці.

Щоб досягти цієї мети, організація використовує різноманітні методи для підтримки ефективної роботи своєї системи управління охороною праці. По-перше це включає створення відповідних відділів і призначення осіб, відповідальних за вирішення конкретних питань безпеки на робочому місці. Ці особи отримують інструкції, що визначають їхні ролі, привілеї та зобов'язання, і їхнє дотримання цих інструкцій контролюється. По-друге, організація співпрацює з учасниками колективного договору для розробки та реалізації комплексних заходів, що відповідають встановленим нормам і підвищують існуючий рівень охорони праці. По-третє, в організації використовуються прогресивні технології, наукові досягнення, механізація та автоматизація виробництва, ергономічні вимоги, успішна практика охорони праці. По-четверте, організація вживає заходів щодо усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань, виявлених комісією за результатами розслідування. По-п'яте, організовує перевірки охорони праці, проводить лабораторні дослідження умов праці, атестує робочі місця на відповідність нормативним актам з охорони праці. На основі цих оцінок впроваджуються заходи щодо пом'якшення ризиків для здоров'я, пов'язаних із виробничими факторами. По-шосте, організація розробляє і затверджує положення, інструкції та інші нормативні акти з охорони праці, що діють в організації. Ці нормативні документи встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників у приміщеннях організації, на виробничих площах, будівельних майданчиках і робочих місцях відповідно до державних і галузевих норм. Крім того,

організація безкоштовно забезпечує своїх працівників цими нормативно-правовими актами з охорони праці. По-сьоме, в організації здійснюється постійний контроль за дотриманням працівниками технологічних процесів, протоколу експлуатації машин і обладнання, застосуванням засобів колективного та індивідуального захисту, а також за виконанням трудових завдань згідно з правилами охорони праці. По-восьме, організація сприяє впровадженню безпечних методів праці та співпрацює з працівниками в галузі охорони праці. Нарешті, у разі потреби організація оперативно надає допомогу постраждалим і залучає професійні аварійно-рятувальні бригади у разі аварій чи інцидентів. Роботодавець несе пряму відповідальність за порушення цих вимог.

Відповідно до положень законодавства України «Про охорону праці» у страховій компанії створено службу охорони праці у складі начальника відділу та інженера з охорони праці.

На службу охорони праці покладено ряд обов'язків, зокрема забезпечення безпеки виробничих процесів, устаткування та споруд. Крім того, він забезпечує працівників засобами індивідуального та колективного захисту, пропонує постійний професійний розвиток та навчання з питань охорони праці, заохочує впровадження безпечних методів роботи, встановлює відповідні графіки роботи та перерв для працівників і відбирає компетентних осіб для виконання певних ролей в організації.

Компанія бере на себе відповідальність за організацію первинних і регулярних медичних оглядів для своїх співробітників за власний кошт. На основі результатів цих регулярних оцінок роботодавець зобов'язаний вжити відповідних заходів для захисту здоров'я працівників, якщо це буде визнано за необхідне.

Уповноважені заклади охорони здоров'я несуть відповідальність за проведення медичних оглядів, а їхні працівники несуть юридичну відповідальність за те, щоб огляд надавав точну інформацію про поточний стан здоров'я людини.

Контроль за проведенням медичних оглядів покладається на офіційний центральний орган управління охороною здоров'я. Згідно з правовими протоколами, роботодавці мають повноваження вживати судових заходів проти працівників, які навмисно ухиляються від проходження обов'язкових медичних оглядів. Крім того, у таких випадках роботодавці зобов'язані відсторонити працівників від роботи без надання компенсації.

Роботодавець зобов'язаний покрити витрати на проведення комплексного медичного огляду працівників за двох обставин: коли працівник вважає, що умови праці негативно вплинули на його здоров'я, і вимагає огляду, або коли стан здоров'я працівника не дозволяє йому виконати своїх посадових обов'язків і перевірка проводиться за ініціативою роботодавця.

Обов'язковим є проходження працівниками інструктажу з охорони праці, що вимагає постійного навчання в цій галузі. В рамках медогляду документально підтверджується назва посади працівника та середній заробіток. Після прийому на роботу та протягом усього періоду роботи всі працівники повинні безкоштовно відвідувати брифінги та навчальні заняття, які надає роботодавець. Ці заняття охоплюватимуть такі теми, як безпека на робочому місці, надання першої допомоги постраждалим та протоколи реагування на нещасні випадки.

Уповноважені органи, залучені до забезпечення безпечних практик праці в організації, зобов'язані проходити навчання та оцінювати знання з питань охорони праці під час прийому на роботу та кожні три роки після цього. Цей тренінг передбачає участь профспілок. Будь-які працівники, включно з представниками органів влади, які не пройшли це навчання та оцінку знань, не допускаються до роботи. У разі виявлення у працівника, у тому числі органів влади, недостатнього розуміння питань охорони праці, він зобов'язаний у місячний термін пройти додаткове навчання та успішно скласти перевірку знань.

З метою забезпечення пожежної безпеки організацією здійснено ряд обов'язкових організаційних заходів, викладених у «Правилах пожежної

безпеки в Україні». Ці заходи включають встановлення визначених обов'язків посадових осіб щодо пожежної безпеки, призначення осіб, відповідальних за пожежну безпеку окремих будівель та обладнання, впровадження належного протипожежного режиму, підготовку та затвердження загальнооб'єктових інструкцій та інструкції для всіх територій, що становлять ризик виникнення пожежі, розробка планів евакуації у випадку пожежі, затвердження системи оповіщення осіб про пожежу та встановлення відповідних знаків пожежної безпеки та покажчиків із зазначенням контактної інформації для пожежної частини в надзвичайних ситуаціях .

Особливу увагу приділено конкретним заходам, спрямованим на запобігання пожежам, спричиненим тепловою дією електричного струму.

Умови праці в СК «СГ «ТАС» можна охарактеризувати як ідеальні, оскільки вони не тільки забезпечують гарне самопочуття працівників, а й створюють необхідні умови для підтримки високого рівня продуктивності праці. центр передбачає використання персональних комп'ютерів, периферійних і копіювальних пристроїв, а також засобів зв'язку, в тому числі мобільних пристроїв.

1. Характеристика приміщення

Розміри простору, де розміщені персональні комп'ютери, визначаються згідно з чинними нормами, які базуються на одному робочому місці, обладнаному комп'ютером. Визначена площа становить 6,2 квадратних метри, дотримуючись мінімальної вимоги 6,0 квадратних метрів. Робочі станції розташовуються на відстані 1,5 метра від стіни, що виходить на вікно, що перевищує мінімальний стандарт 1 метр. Відстань між суміжними сторонами комп'ютерів становить 2 метри, що перевищує мінімальну вимогу в 1,2 метра. Крім того, прохід між рядами робочих станцій становить 1,5 метра, що відповідає мінімальному стандарту в 1 метр.

Приміщення обладнують діелектричними екранами та сітками для захисту від випадкового дотику заземлених конструкцій, таких як батареї опалення та водопровідні труби. Крім того, на території є аптечка. Для захисту

від потенційної пожежної небезпеки, пов'язаної з наявністю горючої документації, встановлено автоматичну систему пожежної сигналізації. Крім того, є чотири портативні вуглекислотні вогнегасники, по одному на кімнату. Доступ до засобів пожежогасіння безперешкодний.

2. Характеристика організації робочого місця

У випадках, коли ПК є основним інструментом для виконання таких завдань, як керівництво, страхування офісу, маркетинг і управління продажами, прийнято розміщувати ПК та супутні периферійні пристрої (наприклад, принтери та сканери) на головному робочому столі, зокрема на ліва сторона. І навпаки, для осіб, чиє використання комп'ютера епізодично, наприклад мобільних страхових агентів, ПК зазвичай розміщують на столику, розташованому ліворуч від основного робочого столу. Робоча поверхня ПК встановлена на висоті 80 см, відповідно до стандартних норм від 680 до 800 мм, і призначена для полегшення роботи в межах діапазону двигуна користувача.

Робочий стілець працівника ПК має такі основні елементи:

- сидіння,
- спинку
- стаціонарні або знімні підлокітники.

Більшість сидінь працівників характеризуються можливістю підйому та повороту, що дозволяє регулювати висоту, кут нахилу сидіння та спинки, відстань між спинкою та переднім краєм сидіння та висоту підлокітника. Монітори стратегічно розташовані для забезпечення оптимального візуального спостереження у вертикальній площині. Клавіатури розміщуються на поверхні столу або на робочій поверхні з регульованою висотою окремо від столу. Робочі станції ПК оснащені тримачем документів, який можна легко переміщати та розташовувати вертикально або під кутом, гарантуючи, що він знаходиться на тому ж рівні та відстані від очей користувача, що й монітор. Принтери та інші пристрої введення-виведення інформації розміщені в зоні досяжності моторного поля користувача, що забезпечує зручне ручне керування та хорошу видимість монітора.

3. Характеристика освітлення

Більшість робочих місць розташовані таким чином, щоб природне світло потрапляло збоку, бажано зліва, з мінімальним коефіцієнтом природного освітлення 1,5%. Робочі станції, які включають комп'ютери, мають стратегічне розташування, щоб запобігти потраплянню прямого світла в очі. Штучні джерела світла розташовані по обидві сторони екрана, вирівнюючи лінію зору. Загальна система освітлення приміщення оснащена рівномірним розташуванням освітлення. Враховуючи часту роботу з документами в цих приміщеннях, реалізована система комбінованого освітлення, яка включає в себе крім загального освітлення світильники місцевого освітлення.

4. Характеристика електробезпеки

Лінія електромережі, яка постачає живлення персональних комп'ютерів та їх периферійних пристроїв, таких як принтери та сканери, побудована як окрема трипровідна мережа. Ця мережа включає фазний, нульовий робочий і нульовий захисний провідники. Нульовий захисний провідник використовується для заземлення електроприймачів. Встановлюється від стійки групового розподільного щита до розеток. Усі провідники відповідають визначеним параметрам мережі та навантаження, умовам навколишнього середовища, умовам розподілу провідників і температурним умовам. Під час миття підлоги використовуються невибухонебезпечні та неагресивні рідини, гарантуючи, що пари не утворюють небезпечних сумішей з повітрям і не пошкоджують електричні з'єднання.

5. Характеристика рівня шуму та вібрації

Офіси компанії розташовані в безпосередній близькості від центральної вулиці, що вимагає використання шумопоглинаючих матеріалів для підтримки оптимального рівня шуму в приміщеннях і на робочих місцях. Вибір цих матеріалів ґрунтується на суворих інженерних та акустичних оцінках.

Зокрема, в якості шумопоглинаючих засобів використовуються вогнестійкі перфоровані плити та панелі. Ці заходи впроваджуються з метою

покращення умов праці працівників АТ «СГ «ТАС» та підвищення їх продуктивності.

ВИСНОВКИ

На сучасному високо конкурентному ринку страхові компанії піддаються численним ризикам, які потенційно можуть негативно вплинути на їх фінансову стабільність і загальний фінансовий стан. Впровадження ефективних стратегій управління ризиками має вирішальне значення для страхових компаній, щоб успішно долати ці виклики та досягати своїх фінансових цілей. Такі стратегії включають прогнозування прибутків і збитків, пом'якшення неочікуваних витрат, оптимізацію податкових зобов'язань і підвищення загальної фінансової стабільності. У цьому документі представлено детальну основу для управління фінансовою стабільністю страхових компаній, включаючи принципи управління ризиками для підвищення їхнього фінансового добробуту.

Структура забезпечення фінансової безпеки страхової фірми, враховуючи потенційні ризики, включає кілька ключових кроків. Ці кроки включають встановлення цілей, ідентифікацію, аналіз та оцінку потенційних джерел ризику, а також прогнозування наслідків таких ризиків. Наступним кроком є розробка стратегій управління фінансовою стабільністю з подальшим постійним моніторингом, впровадженням засобів контролю та оцінкою ефективності цих заходів у захисті фінансової стабільності страхової компанії перед обличчям ризиків.

Одним із способів пом'якшення ризику є впровадження таких заходів, як диверсифікація інвестицій компанії відповідно до правових норм і розміщення активів компанії в безпечних і легко конвертованих формах.

Проведення реалістичної оцінки інвестицій компанії із залученням неупереджених професіоналів є обов'язковим для ефективного запобігання та зменшення ризиків. У певних юрисдикціях ця оцінка повинна суворо дотримуватись мінімальних методів оцінки, наприклад покладатися на собівартість або переважаючу ринкову вартість, як зазначено в балансі.

Одним із способів пом'якшити ризики, пов'язані з використанням похідних фінансових інструментів, є запровадження законодавчих обмежень та вимог нагляду, а також встановлення відповідних обмежень у внутрішніх адміністративних документах компанії. Впроваджуючи механізми внутрішнього контролю, забезпечуючи навчання персоналу, який бере участь у цих транзакціях, і ефективно застосовуючи ці інструменти, потенційні ризики можна значно мінімізувати.

Ефективність заходів, що застосовуються для зниження загального бізнес-ризиків, обмежена через комплексний характер цього ризику, який охоплює різноманітні взаємопов'язані елементи, які важко усунути традиційними методами. На практиці відповідні запобіжні заходи стають очевидними лише з плином часу.

Обговорюючи стратегії пом'якшення ризиків, важливо розглядати перестраховування як важливий компонент системи управління ризиками при оцінці фінансової стабільності страхової компанії. Страховики повинні дотримуватися нормативних вказівок щодо балансу між їхніми активами та пасивами, щоб підтримувати платоспроможність. Страховикам із зобов'язаннями, які перевищують їхню спроможність покрити їх власними ресурсами та резервами, рекомендується шукати перестраховування для захисту від ризику невиконання зобов'язань перестраховиком.

Запропонований підхід до контролю за фінансовими показниками страхової компанії з урахуванням потенційних ризиків має призвести до зниження загальних збитків АТ «Страхова група «ТАС» та відіграватиме ключову роль у зміцненні її фінансового стану, підвищенні її фінансове здоров'я та сприяння сталому зростанню в наступні роки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багрова І.В., Яровенко Т.С. Основні аспекти визначення поняття ризику в забезпеченні надійності інвестиційних проектів / І.В. Багрова, Т. С. Яровенко. URL: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/natural/Nvngu/2010_4/Bagrova.pdf. (дата звернення 08.04.2024)
2. Базилевич В.Д. Страхова послуга в системі економічних відносин ринкової економіки. Банківська справа. 2009. № 3. С. 42.
3. Базилевич В.Д. Страхування : підручник. 3-е вид. К. : Знання, 2018. 1019 с.
4. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. 7-е вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2020. 441 с.
5. Беднарська О. Р. Суть та види ризиків у плануванні діяльності машинобудівного підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка» «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку»*. 2007. № 606. С. 8-15.
6. Бігдаш В. Д. Страхування : навч. посіб. К. : МАУП, 2016. 186 с.
7. Біленчук П. Страхове право України: поняття, завдання, принципи. *Страхова справа*. 2015. № 3. С. 25–27.
8. Бухінченко А., Гончар Д. Порівняльна характеристика державного регулювання страхової діяльності в Україні та Китаї. Страховий клуб КНЕУ : веб-сайт. URL: <http://psk.kneu.edu.ua/?p=432> (дата звернення 15.03.2024)
9. Ваніна Д. А. Класифікація фінансових ризиків страхових організацій. *Науковий вісник*. 2014. № 1. С. 17–29.
10. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. Ризикологія в економіці та підприємстві: Монографія. 2-е вид. К.: КНЕУ, 2014. 487 с.
11. Віхров С. О. Страхові компанії як інституційні інвестори на ринку цінних паперів. *Журнал східноєвропейського права*. 2015. № 18. С. 22–30.

12. Войнова Є.І. Ринок страхових послуг України і його позиціонування серед провідних страхових ринків світу. *Світ фінансів*. 2018. № 1(54). С. 104–116.

13. Войнова Є.І. Світовий ринок страхових послуг. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. 2016. № 14. С. 20-29.

14. Волкова В.В., Волкова Н.І. Напрямки оптимізації структури кредитних ресурсів банків в умовах нестійкого економічного середовища. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Сер. : Економічні науки*. 2013. № 4. С. 130–141.

15. Гаманкова О.О. Фінанси страхових організацій : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2017. 328 с.

16. Герасимова І. Ю. Управління фінансовими ризиками страхових компаній з метою забезпечення економічної безпеки. *Економічний простір*. 2016. № 115. С. 112–125.

17. Глухова В.І., Крот Л.М. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті фінансової безпеки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. С. 1-6.

18. Господарський кодекс України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 17.03.2024)

19. Директива 2009/138/ЄС Solvency II Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2009 р. URL: http://ufu.org.ua/files/zakon/EU/Solvency%20II_ukr.doc (дата звернення: 19.12.2023).

20. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2016. 312 с.

21. Дорошенко Н., Загорська Д., Суй І. Ризики страхової компанії: класифікація та методи аналізу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Економічна»*. 2018. № 94. С. 82–89.

22. Євроінтеграційні аспекти розвитку ринків фінансових послуг : монографія / Н. М. Внукова, Р. Пукала, В. А. Смоляк [та ін.] ; за заг. д-ра. екон. наук, професора Н. М. Внукової та канд. екон. наук Р. Пукала. Харків : Ексклюзив, 2018. 178 с.

23. Єрмошенко А. М. Методичний підхід до аналізу стресостійкості страхових компаній. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 7. С. 369–377.

24. Єрмошенко А. М. Механізм забезпечення фінансової безпеки страхових організацій: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.01. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ 2006. 19 с.

25. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2015. 498 с.

26. Зюбін В. М. Теоретичні засади формування ринку страхових послуг на регіональному рівні. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. С. 66–69.

27. Ілляшенко С. М. Економічний ризик: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 220 с.

28. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління: монографія. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.

29. Клименко Д. Медична система Австралії – все під контролем держави. UNIAN : веб-сайт. URL: <http://health.unian.ua/worldnews/666002-medichna-sistema-avstraliji-vse-pid-kontrolem-derjavi.html> (дата звернення 16.03.2024)

30. Конституція України : Закон України № 254к/96-ВР від 28 червня 1996 р. : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 18.12.2023)

31. Кошель А. О. Поняття ризику та його види при використанні земельних ресурсів у ринкових умовах. URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vldau/APK/2010_1/files/10kalimc.pdf (дата звернення 28.11.2023)

32. Кравчук Г. В. Характеристика страхового продукту, страхової операції та страхової послуги. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України* : зб. наук. пр. 2020. №. 29. С. 31–39.

33. Крутова А. С. Облікова політика як інструмент інформаційного забезпечення в страхових компаніях. *Бізнесінформ*. 2015. № 4. С. 214-218.

34. Лук'янова В.В., Головач Т.В. Економічний ризик: навч. посіб. К.: Академвидав, 2017. 464 с.

35. МСФЗ 4 «Страхові контракти» : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_008#Text (дата звернення 16.03.2024)

36. Пікус Р. В. Класифікація фінансових ризиків страхових компаній – основа ефективного ризик-менеджменту. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка*. 2006. № 81–82. С. 108–112.

37. Плиса В. Й. Страхування : навч. посібник. 4-е вид. К. : Каравела, 2018. 422 с.

38. Податковий кодекс України : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 18.01.2024)

39. Про затвердження Вимог до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика від 04.02.2014 р. № 295 Офіційний вісник України. 2014. № 23. Ст. 720.

40. Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків, Розпорядження Держкомфінпослуг від 03.02.2004 р. № 39. : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0517-04#Text>(дата звернення 09.12.2023)

41. Про страхування, Закон України № 85/96-ВР від 7 березня 1996 р. : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 18.12.2023)

42. Рамазанов С. К. Ризики, безпека, кризи і сталий розвиток в економіці: методології, моделі, методи управління та прийняття рішень : монографія / С. К. Рамазанов, О. А. Бурбело, В. В. Вітлінський, О. М. Ляшенко, А. В. Матвійчук; ред.: С. К. Рамазанов; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. Луганськ :

Ноулідж, 2012. 947 с

43. Сенейко Ю. В. Сучасні підходи до трактування категорії "ризик". Регіональна економіка. 2006. № 1. С . 206-211.

44. СК «СГ «ТАС» : офіційний сайт. URL: <https://sgtas.ua/>

45. Сокиринська І. Г., Журавльова Т. О., Аберніхіна І. Г. Страховий менеджмент. : навчальний посібник. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. 293 с.

46. Страховий менеджмент: підручник / [Осадець С. С., Мурашко О. В., Фурман В. М., Баранов А. Л.] за ред. С. С. Осадця. Київ : КНЕУ, 2011. 333 с.

47. Страхові послуги : навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / за заг. ред. Т. М. Артюх. К. : КНЕУ, 2020. 124 с.

48. Страхування : підручник / керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. Вид. 6-ге, перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2022. 689 с.

49. Тринчук В. В. Формування та розвиток маркетингу страхових компаній: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. К., 2005. 33 с.

50. Фурман В. М. Страхування : теоретичні засади та стратегія розвитку : монографія. Київ : Наук. думка, 2016. 338 с.

51. Черкаський І. Б., Ремньова Л. М., Лебединська Л. Д. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті економічної безпеки. *Науковий вісник ЧДДЕУ*. 2013. № 4 (20). С. 16–23.

52. Шило В. П. Фінанси підприємств (за модульною системою навчання) : теоретично-практичний посібник / В. П. Шило, С. Б. Ільїна, С. С. Доровська, В. В. Барабанова. Київ: ВД «Професіонал», 2016. 288 с.

53. Яворська Т. В. Концептуальні положення гарантування безпеки страхових компаній в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 4. С. 668–673.

54. Gronroos C. *Servicemanagementandmarketing*. WestSussex, 2000. – P. 46.

55. Perreaut W. D. Jr., JeromeMcCarthy E. *BasicMarketing: A Global-ManagerialApproach*. IRWIN, 15th ed. 2016. 833 p.

56. Risk Management in the Insurance Business Sector. URL:
<http://www.everis.com/global/WCRepositoryFiles/Study%20of%20Risk%20Management%200-%20sept%202009.pdf> (дата звернення 18.03.2024)

57. Simon A. E., Badescu A. V.
The impact of home insurance for the portfolio of insurance companies. URL:
http://anale.feaa.uaic.ro/anale/resurse/015_F07_Simion_Badescu.pdf (дата
звернення 18.02.2024)

ДОДАТКИ

Додаток А

Звітність СК «СГ «ТАС» за 2020 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 520.00	3 845.00
первісна вартість	1001	14 713.00	14 874.00
накопичена амортизація	1002	12 193.00	11 029.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	138 888.00	126 726.00
первісна вартість	1011	226 546.00	231 535.00
знос	1012	87 658.00	104 809.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	769 106.00	744 949.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	225 825.00	225 521.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	562 942.00	563 387.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	1 699 281.00	1 664 428.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	3 618.00	3 305.00
Виробничі запаси	1101	3 618.00	3 305.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	310 069.00	311 480.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	4 137.00	3 720.00
з бюджетом	1135	68.00	51.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	17 179.00	17 010.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	11 024.00	9 852.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	407 514.00	706 070.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 637.00	122 529.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	1 637.00	122 529.00
Витрати майбутніх періодів	1170	1 125.00	2 131.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	153 223.00	115 288.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	114 349.00	91 745.00
резервах незароблених премій	1183	38 873.00	23 543.00
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	909 594.00	1 291 436.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	2 608 875.00	2 955 864.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	102 000.00	102 000.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	81 103.00	81 103.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	16 397.00	16 397.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	394 340.00	553 598.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	61 869.00	116 590.00
Усього за розділом I	1495	655 709.00	869 688.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	14 430.00	15 599.00
Довгострокові забезпечення	1520	16 233.00	16 292.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	16 233.00	16 292.00
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	1 786 683.00	1 869 435.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	683 074.00	713 134.00
резерв незароблених премій	1533	1 103 609.00	1 156 301.00
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 817 346.00	1 901 326.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	12 504.00	13 514.00
товари, роботи, послуги	1615	49 006.00	89 218.00
розрахунками з бюджетом	1620	24 143.00	48 004.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	23 833.00	47 604.00
розрахунками зі страхування	1625	1.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
розрахунками з оплати праці	1630	57.00	12.00
за одержаними авансами	1635	21 173.00	18 700.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	308.00	261.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	28 628.00	15 141.00
Усього за розділом III	1695	135 820.00	184 850.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	2 608 875.00	2 955 864.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0.00	
Чисті зароблені страхові премії	2010	2 274 876.00	2 156 765.00
Премії підписані, валова сума	2011	2 432 613.00	2 449 545.00
Премії, передані у перестраховування	2012	89 714.00	135 915.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	52 692.00	161 845.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-15 331.00	4 980.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	463 062.00	488 607.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	904 319.00	1 142 848.00
Валовий: прибуток	2090	907 495.00	525 310.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-52 664.00	-51 152.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-30 060.00	-10 796.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-22 604.00	-40 356.00
Інші операційні доходи	2120	151 597.00	267 217.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0.00	
Адміністративні витрати	2130	457 997.00	418 858.00
Витрати на збут	2150	2 110.00	3 293.00
Інші операційні витрати	2180	336 361.00	326 401.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	209 960.00	
збиток	2195	7 177.00	
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	
Інші фінансові доходи	2220	234 965.00	206 183.00
Інші доходи	2240	6 212.00	142 033.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	
Фінансові витрати	2250	6 653.00	5 785.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	
Інші витрати	2270	4 929.00	161 361.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	439 555.00	173 893.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-136 316.00	-83 826.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	303 239.00	90 067.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0.00	
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0.00	
Накопичені курсові різниці	2410	0.00	
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0.00	
Інший сукупний дохід	2445	0.00	
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0.00	
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	303 239.00	90 067.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	4 166.00	4 946.00
Витрати на оплату праці	2505	144 604.00	144 074.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	32 720.00	32 269.00
Амортизація	2515	37 751.00	33 376.00
Інші операційні витрати	2520	865 886.00	845 623.00
Разом	2550	1 085 127.00	1 060 288.00

Звітність СК «СГ «ТАС» за 2022 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	1 083.00	838.00
первісна вартість	1001	12 792.00	12 792.00
накопичена амортизація	1002	11 709.00	11 954.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	46 000.00	66 832.00
Основні засоби	1010	151 003.00	147 196.00
первісна вартість	1011	216 607.00	226 077.00
знос	1012	65 604.00	78 881.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	0.00
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
первісна вартість	1021	0.00	0.00
накопичена амортизація	1022	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	0.00
інші фінансові інвестиції	1035	556 558.00	563 751.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	0.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	0.00
Гудвіл	1050	0.00	0.00
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	153 060.00	191 583.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	381 041.00	454 665.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	0.00
Усього за розділом I	1095	1 288 745.00	1 424 865.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	3 282.00	3 778.00
Виробничі запаси	1101	3 282.00	3 778.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	0.00
Готова продукція	1103	0.00	0.00
Товари	1104	0.00	0.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Депозити перестрашування	1115	0.00	0.00
Векселі одержані	1120	0.00	0.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	236 124.00	276 776.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	15 672.00	4 040.00
з бюджетом	1135	0.00	0.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	0.00
з нарахованих доходів	1140	16 144.00	15 454.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 965.00	7 376.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	334 559.00	514 986.00
Г роші та їх еквіваленти	1165	25 562.00	20 443.00
Готівка	1166	0.00	0.00
Рахунки в банках	1167	25 562.00	20 443.00
Витрати майбутніх періодів	1170	341.00	939.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	178 507.00	188 599.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	0.00
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	0.00
резервах незароблених премій	1183	30 238.00	33 893.00
інших страхових резервах	1184	148 269.00	154 706.00
Інші оборотні активи	1190	0.00	0.00
Усього за розділом II	1195	817 156.00	1 032 391.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	2 105 901.00	2 457 256.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	102 000.00	102 000.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	0.00
Капітал у дооцінках	1405	84 363.00	84 363.00
Додатковий капітал	1410	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Емісійний дохід	1411	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	0.00
Резервний капітал	1415	16 397.00	16 397.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	378 793.00	454 383.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	0.00
Вилучений капітал	1430	0.00	0.00
Інші резерви	1435	29 378.00	39 679.00
Усього за розділом I	1495	610 931.00	696 822.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	0.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	0.00
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	0.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	21 063.00	11 521.00
Довгострокові забезпечення	1520	9 042.00	11 103.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	9 042.00	11 103.00
Цільове фінансування	1525	0.00	0.00
Благодійна допомога	1526	0.00	0.00
Страхові резерви	1530	1 380 602.00	1 614 042.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	0.00
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	585 667.00	672 278.00
резерв незароблених премій	1533	794 935.00	941 764.00
інші страхові резерви	1534	0.00	0.00
Інвестиційні контракти	1535	0.00	0.00
Призовий фонд	1540	0.00	0.00
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	0.00
Усього за розділом II	1595	1 410 707.00	1 636 666.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	0.00
Векселі видані	1605	0.00	0.00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	0.00
товари, роботи, послуги	1615	43 917.00	58 945.00
розрахунками з бюджетом	1620	26 117.00	19 345.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	21 346.00	17 155.00
розрахунками зі страхування	1625	0.00	0.00
розрахунками з оплати праці	1630	146.00	84.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
за одержаними авансами	1635	13 091.00	18 549.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	0.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	0.00
Поточні забезпечення	1660	0.00	0.00
Доходи майбутніх періодів	1665	991.00	2 979.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	1690	1.00	23 866.00
Усього за розділом III	1695	84 263.00	123 768.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	0.00
Баланс	1900	2 105 901.00	2 457 256.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0.00	0.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 766 998.00	1 473 689.00
Премії підписані, валова сума	2011	2 026 920.00	1 815 100.00
Премії, передані у перестраховання	2012	116 749.00	165 522.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	146 828.00	166 712.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	3 655.00	-9 177.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	393 480.00	328 861.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	887 597.00	726 963.00
Валовий: прибуток	2090	485 921.00	417 865.00
збиток	2095	0.00	0.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових	2105	0.00	0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
зобов'язань			
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-80 175.00	-101 806.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-86 611.00	-135 251.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	6 436.00	33 445.00
Інші операційні доходи	2120	131 383.00	95 095.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0.00	0.00
Адміністративні витрати	2130	331 791.00	271 197.00
Витрати на збут	2150	2 941.00	2 837.00
Інші операційні витрати	2180	197 880.00	167 831.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	4 517.00	0.00
збиток	2195	0.00	30 711.00
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	0.00
Інші фінансові доходи	2220	230 689.00	205 449.00
Інші доходи	2240	129 102.00	72 623.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	0.00
Фінансові витрати	2250	5 631.00	6 622.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	0.00
Інші витрати	2270	138 905.00	74 171.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	219 772.00	166 568.00
збиток	2295	0.00	0.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-82 760.00	-58 287.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	137 012.00	108 281.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
збиток	2355	0.00	0.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0.00	0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0.00	0.00
Накопичені курсові різниці	2410	0.00	0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0.00	0.00
Інший сукупний дохід	2445	0.00	0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0.00	0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	137 012.00	108 281.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	4 572.00	5 137.00
Витрати на оплату праці	2505	113 379.00	92 549.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	25 599.00	20 675.00
Амортизація	2515	30 501.00	25 844.00
Інші операційні витрати	2520	709 191.00	572 088.00
Разом	2550	883 242.00	716 293.00

**Динаміка фінансових результатів АТ «Страхова група» «ТАС» за 2020–
2022 роки**

Показник	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн.		Темп приросту, %	
				2021 / 2020	2022 / 2021	2021 / 2020	2022 / 2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Чисті зароблені страхові премії	967 328	1 473 689	1 766 998	506 361	293 309	52,35	19,90
Премії підписані, валова сума	1 387 745	1 815 100	2 026 920	427 355	211 820	30,79	11,67
Премії переданні у перестраховування	140 005	165 522	116 749	25 517	-48 773	18,23	-29,47
Зміна резерву незароблених премій	298 170	166 712	146 828	-131 458	-19 884	-44,09	-11,93
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	17 758	-9 117	3 655	-26 875	12 772	-151,34	-140,09
Собівартість реалізованої продукції	165 526	328 861	393 480	163 335	64 619	98,68	19,65
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	545 449	726 963	887 597	181 514	160 634	33,28	22,10
Валовий прибуток/збиток	+256 353	+417 865	+485 921	161 512	68 056	63,00	16,29
Доход (витрати від зміни інших страхових резервів)	-105 868	-101 806	-80 175	4 062	21 631	-3,84	-21,25
Зміна інших страхових резервів, валова сума	-118 669	-135 251	-86 611	-16 582	48 640	13,97	-35,96
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	12 801	33 445	6 436	20 644	-27 009	161,27	-80,76
Інші операційні доходи	93 376	-	-	0	0	0,00	0,00

Адміністративні витрати	212722	271197	331791	58475	60594	27,49	22,34
Витрати на збут	3057	2837	2941	-220	104	-7,20	3,67
Інші операційні витрати	121593	167831	197880	46238	30049	38,03	17,90
Фінансовий результат операційної діяльності прибуток/збиток	-93511	-30711	4517	62800	35228	-67,16	-114,71
Інші фінансові доходи	128609	205449	230689	76840	25240	59,75	12,29
Інші доходи	41622	72623	129102	31001	56479	74,48	77,77
Фінансові витрати	626	6622	5631	5996	-991	957,83	-14,97
Інші витрати	34161	74171	138905	40010	64734	117,12	87,28
Фінансовий результат оподаткування прибуток/збиток	41933	166568	219772	124635	53204	297,22	31,94
Витрати (дохід) з податку на прибуток	37780	58287	82760	20507	24473	54,28	41,99
Чистий фінансовий результат прибуток/збиток	4153	108281	137012	104128	28731	2507,30	26,53

**Фінансові ризики, що впливають на фінансову безпеку страхової компанії
та їх наслідки**

Ризик	Наслідки
Ризик неадекватності тарифів	Завищення страхового тарифу: втрати конкурентних позицій на страховому ринку, зменшення валової страхової премії. Заниження страхового тарифу: збільшення рівня страхових виплат, втрата платоспроможності
Ризик втрати ліквідності	Значні втрати при перетворюванні активів в реальні кошти, неочікуваний дефіцит платіжних засобів
Ризик неплатоспроможності	Несвоєчасно виконанні фінансові зобов'язання, банкрутство
Ризик управління страховим портфелем	Зменшення розмірів страхових резервів, зменшення прибутковості (підвищення збитковості) страхової діяльності
Ризик перестраховування	Зниження рівня гарантованості виконання власних зобов'язань
Ризик недостатності резервів	Необхідність залучення власних вільних коштів, несвоєчасно виконанні фінансові зобов'язання, банкрутство
Інвестиційний ризик	Недостатність коштів для виконання зобов'язань за страховими виплатами

Додаток Д

Методи мінімізації (нейтралізації) фінансових ризиків

Метод	Сутність методу
Страховий андеррайтинг	Індивідуальна оцінка ризику для визначення доцільності укладання договору й установлення адекватних умов страхування (включаючи зміну премій і модифікацію формулювань договору страхування).
Перерозподіл ризиків (перестраховання)	Нейтралізація фінансових ризиків шляхом часткової передачі ризикупартнерам по окремих фінансових операціях. При цьому партнерам передається та частина фінансових ризиків, по яких вони мають більше можливостей нейтралізації їх негативних наслідків
Резервування	Формування й використання коштів спеціального резерву (фонду) спрямованого на фінансування заходів, націлених на мінімізацію ризиків страхувальників, що надходять до страховика і технічних ризиків страховика.
Диверсифікація фінансових ризиків	Розподіл ризиків для перешкодження їх концентрації. У якості основних форм диверсифікованості фінансових ризиків можуть бути використані наступні її напрямки: диверсифікація видів фінансової діяльності, диверсифікація валютного портфеля, диверсифікація депозитного портфеля, диверсифікація портфеля цінних паперів, диверсифікація програми реального інвестування.
Лімітування	Обмеження розміру ризиків на власному утриманні з урахуванням ймовірності настання страхового випадку, очікуваного розміру страхових премій, рентабельності страхових операцій, рівня аквізційних витрат, середньої збитковості за прийнятими наст рахування ризиками, рівня кваліфікації андеррайтерів та актуаріїв.
Хеджування	Техніка й методи управління, спрямовані на зм'якшення (зменшення) несприятливих наслідків від коливань ціни шляхом купівлі-продажу форвардних контрактів (ф'ючерсів, опціонів).

Види ризиків та способи їх запобігання

1. Ризик знецінення: виникає в зв'язку зі змінами валютних курсів

2. Ризик відповідності: може бути знижений введенням особливих правил розміщення активів і інвестування

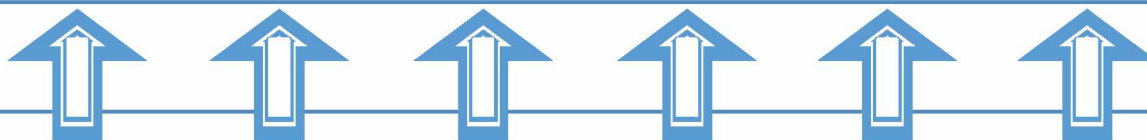
3. Ризик процентних ставок: може бути попереджений розумною диверсифікацією інвестицій

4. Ризики, пов'язані з використанням похідних фінансових інструментів: найлегше попереджувати обмеженням видів і масштабу операцій на законодавчому рівні і / або на основі вимог нагляду, а також введенням відповідних обмежень внутрішніми розпорядчими документами компанії

5. Управлінський ризик: може бути знижений, якщо на посади керівників компаніями будуть набиратися люди, що володіють визначеним ступенем надійності і професійною кваліфікацією, а так само мають достатній професійний досвід

6. Ризик неплатежів з боку третіх осіб: наявність кількох ділових партнерів можна розглядати як достатній запобіжний захід для цього виду ризику. Ризику неприйняття платежів від страхових посередників можна уникнути, надавши цінні папери як гарантії платежу

РИЗИКИ

СПОСОБИ ЗАПОБІГАННЯ РИЗИКІВ

1. Суворі заборони на надання подібних гарантій не страховим організаціям і страховим організаціям, що не входять в одну групу
2. Перестраховання: сутність полягає у вирівнюванні страхових сум за прийнятими страховою компанією на страхування ризиків з одночасним забезпеченням збалансованості страхового портфеля і приведенням потенційної відповідальності страхової компанії у відповідність з її фінансовими можливостями

Матриця SWOT-аналізу для АТ «Страхова група «ТАС».

- Сильні сторони	- Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - Достатньо велика вартість активів для українського ринку - Відома торгівельна марка - Високий рівень ділової репутації обумовлений значними страховими виплатами в минулих періодах Велика мережа філій і представництв Кваліфікований персонал - Наявність великих і дрібних клієнтів (збалансований страховий портфель) 	<ul style="list-style-type: none"> - Темпи зростання активів перевищують темпи зростання обсягів реалізації страхових продуктів - Не збалансовані грошові активи з поточними зобов'язаннями (дефіцит покриття) Недостатній інвестиційний дохід
- Можливості	- Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - Можливості впровадження нових видів страхування Приєднання (поглинання) більш дрібних компаній Покращення інвестиційної політики 	<ul style="list-style-type: none"> - Збільшення рівня конкуренції в галузі Подальше погіршення фінансового стану Застосування санкцій з боку органів нагляду за невиконання нормативу платоспроможності - Поглинання з боку більш капіталізованих (можливо іноземних) страхових компаній